100 DE PERSONALITĂȚI

Oameni care au schimbat destinul lumii

Apariție săptămânală
5,99 LEI / 29,99 MDL

27

BUDDHA

DeAGOSTINI

100 DE PERSONALITĂȚI
Oameni care au schimbat destinul lumii

Buddha

Numărul 27

PROLOG 4

VIAȚA ȘI VREMURILE 6

Viața învolburată a înțeleptului care și-a salvat semenii

Nașterea pruncului de aur

Tinerețea frământată a prințului

Instrucție istovitoare

Apariția unui Buddha

Distrugerea Shakyei

Fondatorul unei noi credințe

Prim-plan

EVENIMENTE MARCANTE 20

Ideea de bază a budismului - Cum să fii fericit în această lume

VIEȚI PARALELE 24

Influența unui suflet blând care transcende spațiul și timpul

INFLUENȚE MAJORE 28

Cultura budistă răspândită în toate colțurile lumii

EDIȚIE SĂPTĂMÂNALĂ

EDITURA: De AGOSTINI HELLAS SRL

EDITOR: Petros Kapnistos

MANAGER ECONOMIC: Fotis Fotiou

MANAGER DE REDACȚIE ȘI PRODUCȚIE: Virginia Koutroubas

ADRESĂ: Vuliagmenis 44-46, 166 73 Atena

MARKETING MANAGER: Michalis Koutsoukos

PRODUCT MANAGER: Nasita Kortesa

COORDONATOR DE PRODUCȚIE: Carolina Poulidou

MANAGER DISTRIBUȚIE: Evi Boza

MANAGER LOGISTICĂ ȘI OPERAȚII: Dimitris Pasakalidis

COORDONATOR LOGISTICĂ ȘI OPERAȚII: Antonis Lioumis

ADAPTARE PENTRU LIMBA ROMÂNĂ:
Fast Translate, Best Communication Media SRL

DTP: RAY

TIPĂRIRE ȘI LEGARE: NIKI EKDOTIKI S.A.

DIRECTOR DE PRODUCTIE TIPOGRAFIE: STELIOS KRITSOTAKIS

IMPORTATOR: Media Service Zawada S.R.L

Country Manager: Mariana Mihălțan

Marketing Manager: Adina Bojică

Redactor: Gabriela Muntean

Distribution Manager: Dan Iordache

ADRESA: str. Louis Pasteur nr. 38, et.1, ap.5,
sector 5, București, România

DISTRIBUITOR: Hiparion S.A.

ISSN: 1791-0765

Fotografii: Uniphoto Press, De Agostini Picture Library

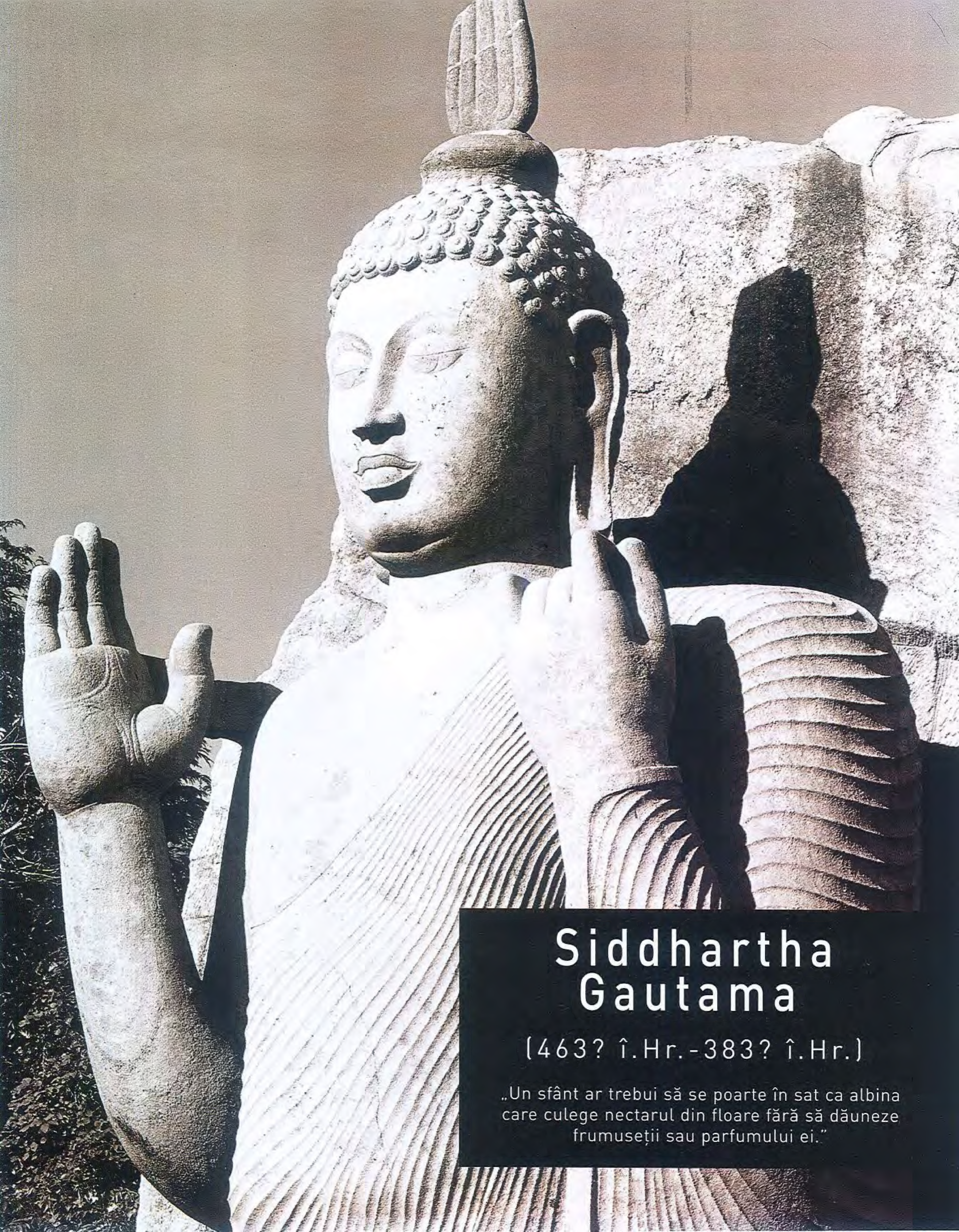
Prețul numerelor

Prețul primului număr: 2,99 LEI/14,50 MDL

Prețul celui de-al doilea număr și al tuturor celorlalte numere: 5,99 LEI/29,99 MDL

Editorul își rezervă dreptul de a schimba ordinea publicării personalităților sau de a le înlocui cu altele.

Siddhartha Gautama

(463? î.Hr.-383? î.Hr.)

„Un sfânt ar trebui să se poarte în sat ca albina care culege nectarul din floare fără să dăuneze frumuseții sau parfumului ei.”

Buddha

Ce fel de viață a dus Buddha?

PROLOG

ÎNCĂ DIN VREMURI ANCESTRALE, oamenii au dezvoltat cele mai variate forme de religie. Fie că s-au închinat soarelui, focului, naturii sau animalelor, oamenii și-au umplut viața cu lucruri la care să se roage. Acest tip de comportament a ajuns să fie cunoscut drept „religie".

Cu aproximativ 2500 de ani în urmă, s-a născut Siddhartha Gautama, prințul unei regiuni din nordul Indiei, care a decis să își dedice viața descoperirii adevărului existenței și religiei.

Înțelegând durerea existenței și ciclul vieții pe care trebuie să îl parcurgă toate ființele, Gautama a devenit Buddha, cel care îi va învăța pe cei din jur cum să se ridice deasupra durerii existențiale. Dar cum arăta lumea în care a trăit Buddha, fondatorul budismului?

TABEL CRONOLOGIC

2500? î.Hr.	Se dezvoltă civilizația indiană
1760? î.Hr.	Este finalizat Codul lui Hammurabi
1600? î.Hr.	În China începe Dinastia Yin
1333 î.Hr.	Tutankamon urcă la putere în Egipt
1230? î.Hr.	Moise primește cele 10 Porunci
1000? î.Hr.	Poporul arian migrează către valea râului Gange
800? î.Hr.	Nașterea brahmanismului
753 î.Hr.	Întemeierea Romei
509 î.Hr.	Înființarea Senatului Roman
481 î.Hr.	Confucius finalizează cronica Primăvara și Toamna
475 î.Hr.	În China începe Perioada Regatelor Războinice
463? î.Hr.	Nașterea lui Buddha
450? î.Hr.	Sunt prezentate cele douăsprezece table ale dreptului roman
447? î.Hr.	Căsătoria cu prințesa Yasodhara
438 î.Hr.	Terminarea construcției Partenonului
434? î.Hr.	Nașterea fiului său, Rahula / Părăsirea căminului
431 î.Hr.	Izbucnește Războiul Peloponesiac
428? î.Hr.	Buddha ajunge la iluminare la Gaya.
413 î.Hr.	Civilizațiile se unesc lângă bazinul Gangelui
391? î.Hr.	Tentativă de asasinare a lui Buddha
387 î.Hr.	Înființarea Academiei lui Platon
383? î.Hr.	Atingerea Nirvanei la Kushinagar
335 î.Hr.	Alexandru cel Mare își începe campania
330 î.Hr.	Zorii elenismului persan
323 î.Hr.-283 î.Hr.	Vremea lui Ptolemeu I Soter
268? î.Hr.	Începerea domniei lui Ashoka cel Mare / răspândirea budismului
258? î.Hr.	Budismul se extinde către sud
221 î.Hr.	Începutul dinastiei Qin în China
196 î.Hr.	Sculptarea Pietrei din Rosetta în Egipt
168 î.Hr.	Roma cucerește Macedonia
160? î.Hr.	Prezentarea textelor sacre budiste timpurii Domnia lui Menander I / răspândirea budismului

Viața învolburată a înțeleptului care și-a salvat semenii

Născut prinț într-un mic regat din Nordul Indiei, se aștepta din partea sa să devină un rege fără seamăn. Dar văzând suferința poporului, copleșit de bătrânețe, boală și moarte, a căutat să se elibereze de vremelnicia vieții, dedicându-se astfel studiilor religioase. După o perioadă îndelungată de ascetism, Buddha a descoperit propria sa modalitate de a salva lumea.
Cum a reușit aceasta?

▲ Sculptură basorelief în templul dedicat Mayei, care redă nașterea lui Siddhartha. Copilul era predestinat să ducă o viață ieșită din comun.

Nașterea pruncului de aur

Grădina din Lumbini

ÎN JURUL ANULUI 500 Î.HR., la baza Munților Himalaya, într-o regiune care se situează în prezent la granița dintre India și Nepal, se întindea micul regat cunoscut drept Shakya. Regele uneia dintre provinciile Kosala, stăpânitorul acestei regiuni, se numea Suddhodana.

Când a venit timpul să nască, Regina Maha Maya a revenit în orașul sau natal, Kolyan, lăsându-și în urmă soțul măcinat de neliniște. În acea vreme, micile regate din nordul Indiei se războiau frecvent între ele, căutând să se distrugă reciproc. Iată lumea tumultuoasă în care avea să se nască pruncul nostru.

Într-o noapte, pășind sub lumina lunii, Regina Maya a poposit la mijlocul drumului, pentru a se odihni în frumoasa grădină din Lumbini. În acea grădină, frumoasele flori ashoka, despre care se spune că au darul de a vindeca orice tristețe, erau în plină floare. Odihnindu-se în penumbră, Reginei Maya i-a venit brusc sorocul și a dat naștere unui

prinț dolofan. L-au botezat Siddhartha, cel ce-și îndeplinește țelul.

Se spune că povestea nașterii lui Buddha, întemeietorul budismului, este profund încărcată de simbolism.

De-abia născut, pruncul rotofei, auriu, dintru început capabil să stea în picioare, a ațintit mâna spre ceruri spunând „Cer deasupra, cer dedesubt", parcă dorind să spună „Transcend atât cerurile cât și pământul". Dar cum însemnările și cronicile nu sunt foarte detaliate, nu ne este cunoscut nici măcar dacă pruncul sfânt, destinat să cunoască iluminarea, s-a născut cu adevărat în 463 î.Hr.

Biblioteca de amintiri

LUMBINI, PĂMÂNTUL SFÂNT

Siddhartha a văzut lumina zilei în micul oraș Lumbini din Nepal, situat la granița actuală cu India. Înălțimile munților Himalaya sunt irigate de un izvor natural de origine glaciară. Când l-a născut pe Siddhartha, Maya s-a adăpostit sub un arbore ashoka sacru și străvechi, făcător de minuni. De acest arbore ashoka se leagă multe credințe și tradiții budiste.

Această locație a fost descoperită ulterior drept locul nașterii lui Buddha de către arheologi, în special, prin urmărirea pelerinajului Regelui Ashoka. Regele a marcat locul cu un stâlp de piatră, gravat cu cuvintele „Aici s-a născut Buddha". De aici, se poate presupune că Buddha a existat în realitate, având în vedere evidențierea locului nașterii sale. În afară de asta, este un loc obișnuit, lipsit de strălucire, cu excepția unui mic altar în cinstea Reginei Maya, căreia femeile însărcinate i se roagă pentru o naștere ușoară.

Profeția asceților

Cum Regina Maya a născut în drum spre regatul natal, grupul a decis să facă cale întoarsă și să se îndrepte spre Kapilavastu. Încântat de nașterea primului său fiu, regele a invitat numeroși oaspeți la palat, pentru a sărbători noul membru al familiei. Se spune că, văzând ursita copilului, un pustnic a izbucnit în lacrimi. Când Regele l-a chestionat cu privire la comportamentul său ciudat, acesta i-a explicat.

„Micuțul va deveni un Buddha, dar cum sunt bătrân și mai am prea puțin timp pe lumea aceasta, nu voi ajunge să mă bucur de învățămintele sale."

Regele, îngrijorat cu privire la viitorul tânărului său fiu, a adunat în jurul său opt Brahmani pe care i-a rugat să îi explice ce se va întâmpla. Dintre aceștia, șapte au spus că fie se va apleca spre cele lumești și va deveni un Rege magnific, fie va renunța la cele lumești pentru a deveni un mare sfânt. Numai al optulea, un Brahman pe nume Kaundinya, a fost de altă părere. „Tânărul prinț va ajunge să cunoască cele patru suferințe: bătrânețea, boala, moartea și penitența, va transcede lumea și va deveni un mare Buddha."

După această profeție, alături de patru dintre însoțitorii săi, a hotărât să aștepte ziua în care Siddhartha își va împlini destinul.

Cu toate acestea, profețiile asceților nu l-au lămurit pe rege. Ce voia să însemne că singurul său urmaș va cunoaște iluminarea? Pentru a înrăutăți și mai mult situația, soția sa a trecut în neființă la numai șapte zile după ce a dat naștere prințului. Temându-se ca nu cumva asceții să fi avut dreptate, Suddhodana a început să își urmărească fiul îndeaproape, de teamă ca acesta să nu își părăsească într-adevăr căminul, pentru a urma calea iluminării.

Peisaj din Nepal.

◂ Relief al conceperii lui Siddhartha, și visul pe care l-a avut mama sa. În țările budiste, acest moment este considerat sfânt, prevestind nașterea lui Buddha.

Tinerețea frământată a prințului

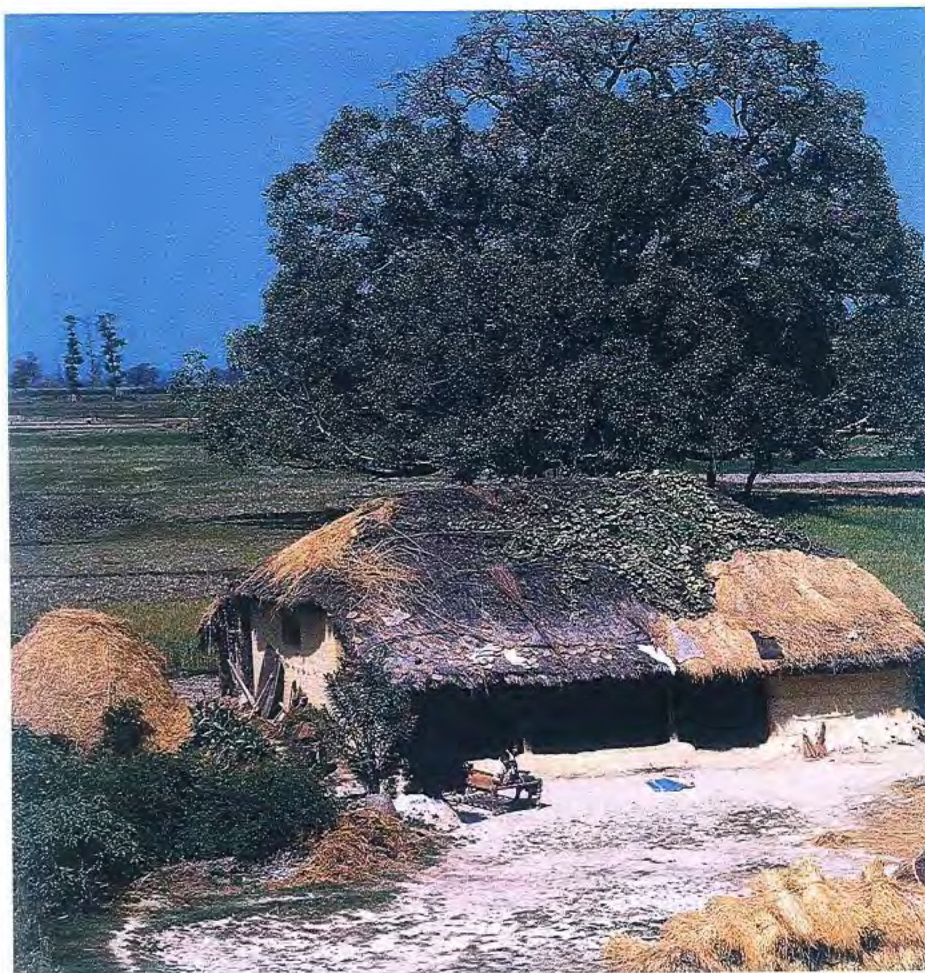
Deșertăciunea vieții de la curtea regală

SIDDHARTHA, a cărui mamă s-a stins din viață la șapte zile după ce l-a zămislit, a fost crescut de sora mamei sale, cea care avea să-i fie mamă vitregă, Maha Pajapati. La șase ani a început să meargă la școală, intrând pentru prima dată în contact cu copiii altor nobili. Siddhartha a fost un elev ca și ceilalți, studiind materii precum limbile străine și matematica, s-a jucat, s-a luptat, fiindu-i dragi sporturi precum trasul cu arcul. În toate îi depășea cu mult pe colegii săi.

Tatăl, remarcându-i talentele, era fericit la gândul că într-o zi, băiatul va ajunge să fie un rege măreț. Însă trebuia să se asigure că fiul său nu va deveni copilul pe care pustnicii l-au văzut cunoscând cele patru suferințe vremelnice, si astfel a conceput un plan – a interzis apropierea oricărui ascet la mai puțin de treizeci de metri de prinț și a înlăturat toate florile din parcuri și grădini.

În tot acest timp, Siddhartha s-a mutat din palat în palat, în funcție de sezon, bucurându-se de o viață de lux și plăceri. Apoi, la împlinirea vârstei de șaisprezece ani, toate tinerele bune de măritat au fost aduse la palat, astfel încât prințul să-și poată alege mireasa. A ales-o pe Yasodhara, o tânără de aceeași vârstă. Pe parcursul vieții a avut parte de trei soții.

În tot acest timp, Regele a început să se întrebe dacă nu cumva temerile sale au fost nefondate. Fiul său se înscrisese în mod evident pe calea spre ocuparea tronului. Dar doar pentru că Siddhartha trăia în huzur, nu însemna că era și fericit. Indiferent de plăcerile în care se cufunda, de luxul care îl înconjura pretutindeni, sau de ceea ce făceau soțiile pentru a-i fi pe plac, viața sa la palat era goală și lipsită de sens.

▲ Imagine din Lumbini

◄ Forfota orașului este și acum la fel de mare ca și cea din vremea lui Siddhartha. Această agitație trebuie să fi părut cu totul și cu totul stranie cuiva care a crescut într-un palat liniștit.

Decizia de a pleca

În jurul aniversării a douăzeci și nouă de ani a venit vremea ca Siddhartha să își împlinească destinul. Prima sa soția, Yasodhara, era însărcinată și avea să nască în curând. Siddhartha, de teamă că se va alege cu încă un lucru care să îl lege de curtea părintească, era din ce în ce mai deprimat. Însoțit de doar câțiva servitori, a plecat de la castel, îndreptându-se spre oraș. Tatăl său, încă îngrozit de ideea că fiul va cunoaște „cele patru suferințe" din ursită, îi interzisese să plece la oraș, dar de data aceasta Siddhartha a ignorat acest avertisment și a pornit la drum.

În prima zi, a plecat într-o trăsură trasă de cai, îndreptându-se spre răsărit. Apoi, pe drum, a văzut un bătrân sleit de puteri stând la o cotitură a drumului.

▼ Frescă din grota nr. 17 din Maharashtra Ajanta, India.

▲ Relief descoperit în Pakistan, înfățișându-l pe Siddhartha îndreptându-se spre școală într-o trăsură.

„Ce este aceasta?" a întrebat. „Pare a fi un om, dar e cu mult prea zdrențăros."

„Acela este un bătrân. Când înaintăm în vârstă, cu toții vom ajunge ca el", a venit răspunsul.

Peste măsură de șocat, și nedorind să continue călătoria, prințul a făcut cale întoarsă, revenind la palat. Totuși, când a ieșit pe poarta sudică a doua zi, a întâlnit un bolnav, iar a treia zi, ieșind pe poarte de apus, a dat peste un cadavru. În ciuda tuturor eforturilor depuse de tată, Siddhartha a fost năpădit pe neașteptate de suferințele acestei lumi.

Prin întâia sa experiență cu neplăcerile unei lumi pe care tatăl a făcut tot posibilul să i-o ascundă, Siddhartha a început să se întrebe dacă viața nu înseamnă mai mult decât o viață în huzur, lipsită de sens, la palat. Apoi, a patra zi, a plecat pe poarta nordică și a întâlnit un ascet, pe care l-a întrebat despre viață, pentru ca apoi să hotărască să aleagă la rândul său calea înțelepciunii. Aceste călătorii au dat naștere ideii de a deveni pustnic și de a căuta să evadeze din ghearele suferinței lumii, așteptând ocazia de a-și părăsi căminul pentru totdeauna.

Hotărât să se întâlnească cu un ascet, a plecat de acasă, dar imediat ce a plecat, a primit vești de la palat. Soția sa tocmai îi oferise un fiu. Întorcându-se fără tragere de inimă la castel, s-a găsit în imposibilitatea de a da curs dorinței de a urmări adevărul. Totuși, de teamă că la vederea pruncului, voința sa va ceda, a refuzat din răsputeri să își privească fiul. Tatăl său însă, nu a pregetat să cheme muzicanții și dansatorii, organizând o petrecere fastuoasă pentru a sărbători nașterea micuțului. Însă Siddhartha, după ce s-a îmbătat la petrecere, în loc să danseze sau să adoarmă ca și ceilalți, s-a convins și mai mult de nimicnicia și de vremelnicia vieții și a părăsit palatul din nou.

▲ Scenă din viața lui Buddha.

CLIPE PERSONALE

TRASUL CU ARCUL ȘI UCIDEREA

Încă de la o vârstă fragedă, Siddhartha a început să învețe atât materiile teoretice cât și artele militare. Dintre toate acestea, trasul cu arcul era considerat cel mai important. În acele vremuri, stăpânirea acestei „arte" însemna să fii un bărbat adevărat. Siddhartha se dovedise a fi cel mai bun, cu toate acestea nu îi făcea nicio plăcere să exerseze acest sport. Gândindu-se la arc ca la o armă mortală, pentru Siddhartha antrenamentele erau o tortură curată, deoarece le compara cu vânatul animalelor.

Într-o zi, Siddhartha se plimba prin pădure cu frățiorul său. Micuțul a tras într-o lebădă, dar Siddhartha, suferind pentru biata făptură, în loc să își laude fratele, a alergat într-un suflet să o salveze. Fratele s-a înfuriat, dar Siddhartha i-a spus: „Dacă murea, era a ta, dar acum că am salvat-o, îmi aparține", câștigând disputa în cele din urmă, după multe insistențe pe lângă cei mai vârstnici. Acesta a fost primul dintr-o lungă serie de episoade încărcate de compasiunea sa față de toate făpturile.

▲ Siddhartha practicând tragerea cu arcul.

Instrucție istovitoare

Despărțirea de la râul Anoma

LĂSÂND ÎN URMĂ CĂMINUL său natal din Kapilvastu, Siddhartha a călărit până în zori. Încă nu se sesizase dispariția sa. Înainte de plecare s-a oprit în odaia soției sale. Aceasta ținea copilul în brațe, protejându-i prin somn fața cu mâna sa. Siddhartha s-a confruntat atunci cu o dilemă: dacă îi muta mâna ca să vadă fața copilului, risca să își trezească soția. A decis să nu își privească fiul, și a părăsit casa.

A decis că dacă avea să găsească în lume ceea ce căuta, se va întoarce să privească chipul propriului fiu.

În zori a ajuns la granița națiunii, pe râul Anoma. Scoțându-și hainele fine de mătase și bijuteriile și înmânându-le servitorului, alături de cal, i-a poruncit servitorului Channa să se întoarcă la palat.

Dar Channa voia să-și urmeze prințul și să îl servească în continuare, fapt refuzat cu tărie de acesta. Acceptând în cele din urmă să se întoarcă, servitorul a încălecat, îndreptându-se spre curtea regală.

Din nefericire, calul extenuat nu a putut merge într-un ritm constant. Chiar și atunci când Channa a decis să descalece și să meargă alături de roib, chiar și trăgând animalul după sine, în cele din urmă calul nu a mai putut să continue, iar Channa a izbucnit în plâns.

Penitență și ezitare

În efortul de a se lepăda de constrângerile lumești și de a căuta adevărul, Siddhartha s-a ras în cap și și-a început viața de ascet. Curând și-a dat seama că acest mod de viață nu este din cale-afară de dificil. Rătăcind fără odihnă și cerșind mâncare, acest mod de viață nu îi părea ieșit din comun.

▸ Statuie a ascetului Buddha, descoperită în Pakistan. După ce și-a părăsit căminul, Buddha și-a devotat viața privațiunilor și căutării iluminării.

Omul-cheie

MAEŞTRII LUI BUDDHA, ALARA ŞI UDAKA

Deşi Buddha a ajuns în cele din urmă la iluminare prin forțe proprii, la începutul drumului a căutat ajutorul a doi maeştri. Când Siddhartha şi-a părăsit căminul la vârsta de 29 de ani, prietenii l-au sfătuit să se îndrepte spre Rajagaha. Aceasta era capitala regatului prosper al Magadhei, şi în acelaşi timp centrul gândirii, filosofiei, literaturii şi culturii moderne. Cufundat în aceste noi concepte, a învățat pentru prima oară tehnici precum meditația. Deşi pe atunci erau la modă felurite tipuri de penitență, Siddhartha a ales să ajungă la iluminare prin meditație împreună cu un grup de asceți renumiți ai vremii. Primul a fost învățătorul Alara Kalama. Însă nu a hotărât acest lucru de capul lui. S-a oprit şi a vorbit pe drum cu mulți asceți, până când într-un sfârşit s-a trezit la porțile lui Alara Kalama, din Munții Vinhya. Alara era renumit în tot Nepalul drept cel mai bun învățător într-ale religiei. Când s-au întâlnit, înțeleptul avea 104 ani. L-a învățat pe Siddhartha să mediteze la ideea că, atunci când nu ai nimic, nu ai nici frământări. Siddhartha a atins această stare ideală cu extraordinară uşurință, iar Alara a ajuns să îl privească ca pe un maestru. Neatingând încă iluminarea, Siddhartha a plecat mai departe.

Mai apoi a învățat de la Udaka Ramaputta, un alt înțelept considerat un maestru al meditației. Tehnica sa a meditației presupunea că, dacă îți goleşti inima şi mintea, vei ajunge la revelație. Lui Siddhartha nu i-a fost dificil să-şi însuşească acest concept, fără însă a avea succes în atingerea Nirvanei. Udaka a ajuns la rândul său să-l considere un mare învățător, dar încă o dată, tânărul prinț a plecat în căutarea a mai mult. Ce a reuşit Siddhartha să învețe de la aceşti doi maeştri a fost nu doar arta meditației, dar şi adevărul cu privire la suferință, şi cum să o transcenzi.

Ideile acestor doi învățători i-au arătat lui Buddha că, odată ce ai atins iluminarea, este important să o propovăduieşti semenilor. La şapte ani după ce i-a lăsat în urmă, ambii profesori s-au stins din viață.

Pădurea din Uruvela, în care Buddha a mers în căutarea iluminării.

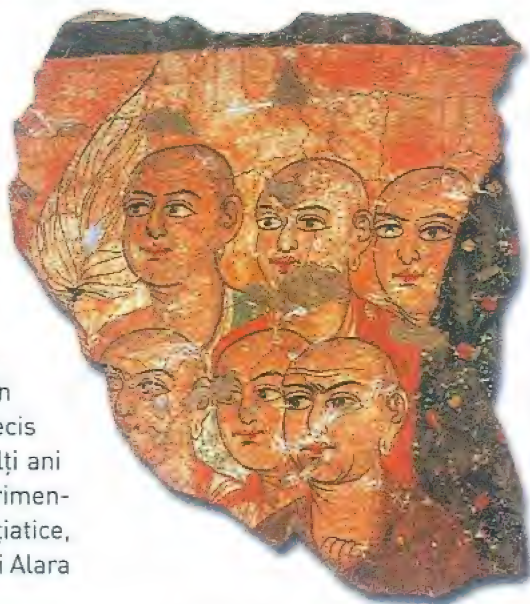
Aflând că prințul Shakyei s-a pierdut în lume în căutarea Iluminării, Kaundinya, Brahmanul care i-a ursit lui Siddhartha că va ajunge cu siguranță un mare Buddha, i-a ieșit în întimpinare. El și prietenii săi care se retrăseseră din societate pentru a învăța laolaltă cu Buddha au reușit în cele din urmă să intre în grupul Siddharthei. Și astfel, grupul, găsindu-și noul guru, a continuat să rătăcească. În ciuda diferențelor de educație, asceții au decis să îl urmeze pe liderul proorocit, după mulți ani petrecuți în căutarea acestui profesor experimentat și înțelept. În timpul călătoriei sale inițiatice, Siddhartha a depășit nivelul învățătorilor săi Alara și Udaka, trecând la un nivel superior.

Căutând adevărata iluminare, grupul a ajuns la Uruvela. Acolo au dat peste o pădure liniștită, ideală pentru meditație, un fir de apă în care s-au putut spăla, și un oraș în apropiere unde au putut cerși milostenia celorlalți: locul ideal pentru a învăța. Dar bărbații nu vroiau să se bazeze doar pe maestrul lor, și au decis să studieze pe cont propriu cum să atingă ei înșiși iluminarea.

La acel moment, au hotărât să țină post. Curând după prima zi de post, au renunțat să mai cerșească mâncare, alegând mai degrabă să trăiască precum arborii și iarba, luându-și hrana exclusiv din natură. În cele din urmă, într-o zi, mâncând o singură iuiubă, au ajuns la stadiul de post în adevăratul sens al cuvântului. După un post îndelungat, trupul odată puternic al lui Siddhartha se asemăna acum unei mumii.

Dar chiar și după un post atât de lung și după stăpânirea cu măiestrie a meditației, tot nu a reușit să cunoască iluminarea. Îmbrăcat în haine luate de pe morți, în nopțile cu lună plină și cu lună nouă, când se spune că se petrec lucruri înfricoșătoare, obișnuia să stea într-un cimitir și să mediteze, iar toate acestea erau experiențe ale ascetismului.

În tot acest timp, a continuat să mediteze, fără însă a găsi ceea ce căuta. După șase ani de viață de acest fel, Siddhartha a ajuns la concluzia că învățăturile acumulate până atunci nu vor duce la iluminare, și nu ar trebui să fie predicate ca atare. Toată munca sa asiduă se dovedise a fi în van. Suspendat între viață și moarte, ascetul slăbit a primit un bol de lapte de la un trecător cioban. Neîntrevăzând sensul continuării acestor studii sterpe, Siddhartha a hotărât să însoțească o vreme ciobanul, reușind treptat să se întremeze. Dar când a revenit într-un târziu la cei cinci tovarăși ai săi, sănătos și în putere, aceștia au fost dezamăgiți. Crezând că și-a abandonat complet studiile, cei cinci l-au părăsit furioși. Singurul rămas în pădurea din Uruvela a fost Siddhartha însuși.

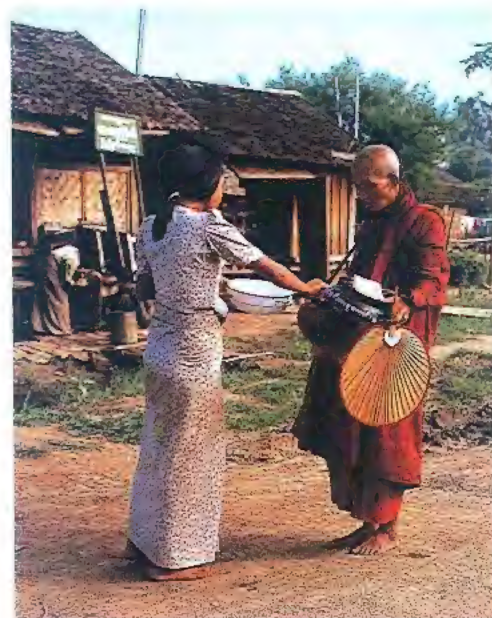

▲ Pictură înfățișându-i pe Siddhartha și însoțitorii săi în timpul celor șase ani de căutare ascetică a iluminării.

▸ Ascet în pădure, imagine amintind de timpul petrecut de Siddhartha în Uruvela.

Apariția unui Buddha

▲ Tânără femeie dându-i o ofrandă unui călugăr budist. Cum Buddha a căpătat iluminarea la scurt timp după primirea darului Sujatei, procedura a devenit tradițională.

Bărbatul cu aură puternică

ÎN SATUL ALĂTURAT trăia fiica unei familii înstărite, Sujata. Tânăra femeie, care era însărcinată, s-a rugat zeului arborelui banyan să îi aducă un fiu, făgăduindu-i ca ofrandă un ospăț, dacă dorința îi va fi împlinită. Cu rădăcinile aeriene și trunchiul puternic, copacul era divinizat, ca loc sacru și străvechi.

Nu după mult timp, Sujata a născut un băiețel sănătos și, conform promisiunii, a început să gătească pentru spiritul arborelui. Apoi a aflat de la cei din jur că arborele căpătase o ciudată aură de culoare aurie. Grăbindu-se să termine pregătirile pentru ospăț, a alergat într-un suflet la copacul banyan. În acea dimineață, l-a întâlnit pe bărbatul a cărui aură radia în apropierea copacului. Gândindu-se că această ființă era întruchiparea spiritului copacului, a îngenuncheat în reverie. Femeia a simțit aura stranie emanând din străfundurile ființei care stătea în fața sa.

Sujata a rostit „ființă măreață, fie că ești om sau zeu, acceptă această ofrandă și folosește-o ca să îți duci planurile la bun sfârșit," apoi i-a oferit făpturii care stătea sub copac hrană și lapte matern.

Din momentul în care Siddhartha a înțeles că nu va putea afla adevărul, totul se pusese în mișcare. S-a îmbăiat, s-a reîntors la locul său, și și-a început ultima masă în postura celui aflat în căutarea iluminării.

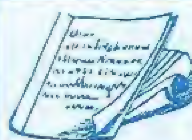
Iluminarea în sine reprezintă o luptă cu diferitele karme. Iluminarea poate fi atinsă de un discipol care a căutat-o cu sinceritate, și care dispune atât de forță spirituală cât și fizică. După ce a băut laptele, Siddhartha a plutit pe râu, spunând:

„Și de voi descoperi adevărul, voi fi asemenea unei nave care plutește împotriva cursului râului."

Când a spus aceste cuvinte, s-a petrecut ceva straniu; a început să plutească într-adevăr împotriva cursului râului. Odată cu lăsarea serii și a întunericului, Siddhartha s-a întors să se odihnească sub copacul iluminării. Și-a imaginat iarba blestemându-l pe cel care o cosește. A început să privească meditativ spre răsărit. Atunci a căzut într-o stare de depersonalizare.

▸ Templul ridicat pe locul iluminării lui Buddha.

Versiune diferită

SHAKYA, ULTERIOR

Soția și fiul abandonați de Siddhartha i-au devenit discipoli după ce a devenit Buddha. În timpul misiunilor sale, s-a oprit în orașul său natal, Kapilvastu, de nenumărate ori, dar la început oamenii erau neîncrezători în ideile sale. Pe măsură ce cutreiera orașul, își câștiga tot mai mulți adepți, printre aceștia numărându-se fiul și soția sa. De altfel, cunoscut fiind că femeile te pot abate de la calea iluminării, într-o primă etapă a refuzat să accepte discipoli femei. Dar în cele din urmă a acceptat, cu condiția ca adepții bărbați să fie obedienți, și i-a permis soției sale să se alăture grupului.

Fiul său a părăsit căminul la vârsta de 9 ani pentru a deveni discipol. Fiind însă fiul natural al lui Buddha, se întâmpla să afișeze un comportament arogant și grosolan față de ceilalți adepți. Pentru Buddha, acest lucru era de neacceptat, așa că l-a avertizat cu asprime, după care băiatul s-a transformat într-unul dintre cei mai serioși elevi ai săi.

Din nefericire, în timpul vieții lui Buddha, țara sa natală a fost cotropită de o armată vecină, ca urmare a unui conflict mai vechi. La un moment dat, regatul Shakya ar fi trebuit să trimită o prințesă regatului vecin spre a fi încoronată regină, dar a trimis în schimb o sclavă deghizată, care apoi a dat naștere unui rege. Când și-a descoperit originile, regele s-a înfuriat atât de tare, încât a atacat întregul ținut cu gândul de a-i rade toată populația de pe fața pământului.

▲ Pictură într-un muzeu din Berlin care zugrăvește atacul asupra rămășițelor lui Buddha după moartea acestuia.

Conform legendei, demonul Mara i-a pus mai multe obstacole în calea iluminării la acel moment. I-a trimis Siddharthei multe tentații și dorințe, în speranța că acestea îl vor deturna de la destinul său. Mai apoi i s-a revelat lipsa de speranță a ciclului reîncarnării: este posibil să fii prins pentru totdeauna în ciclul impermanenței și al morții, și, așa cum și-ar fi dorit Mara să îl facă să creadă, ciclul era fără ieșire.

Mara a luat multe forme diferite încercând să-l tenteze, inclusiv în persoana unor femei frumoase. Dar indiferent de numărul tentațiilor care se perindau prin fața sa, Siddhartha continua să mediteze, depășind toate încercările. Dincolo de orice dorință pământească, depășind dorința față de cele lumești, curățat de toate pornirile carnale, după ani lungi de căutări, reușise în sfârșit să scape din ciclul vieții și al morții, atingând Nirvana, devenind în cele din urmă Buddha.

▾ Buddha meditează sub copacul iluminării. Există nenumărate picturi ale acestei scene, în stiluri diferite, înfățișând atingerea iluminării.

La acel moment, a realizat că a evadat din samsara (ciclul reîncarnării) și a înțeles că această lume nu mai avea nicio valoare.

Când Buddha s-a trezit din meditație, nu și-a părăsit imediat locul de sub copacul iluminării. Recunoscător față de spațiul în care a cunoscut pentru prima dată nirvana, a zăbovit acolo pentru o vreme, în loc să se întoarcă la viața sa precedentă. Cum pe acolo au trecut întâmplător doi negustori, le-a povestit imediat acestora experiența sa. Cei doi l-au crezut pe loc, devenind, în esență, primii budiști. Când s-a întors într-un târziu, așa cum își propusese, la soția și fiul său, la palat, Buddha, Siddhartha Gautama, avea 35 de ani.

Lucruri petrecute sub copacul iluminării

După primirea ofrandei, Buddha s-a întors la râu. Trupul său începuse să lumineze, și simțea că iluminarea se apropie.

Același tip de copac străvechi precum acela sub care a stat Buddha când a atins iluminarea.

Distrugerea Shakyei

Învățăturile florii de lotus

În ciuda eforturilor lui Mara, Buddha a fost capabil să atingă iluminarea poposind sub copacul Bodhi. Acum, se confrunta cu o nouă misiune: să le facă cunoscute înțelegerea iluminării și eliberarea de samsara tuturor celorlalte ființe conștiente ale acestui pământ, în speranța că și acestea la rândul lor vor atinge nirvana. Dar întrebarea era de unde să înceapă...

Buddha a poposit lângă un heleșteu și a meditat. A văzut florile de lotus care pluteau, și a înțeles că deși păreau că plutesc la suprafața apei, cea mai mare parte a acestora era scufundată în iaz. Privind, și-a dat seama că lumea era cu adevărat plină de oameni care aveau nevoie de aceste învățături privind realitatea. Florile luau ființă în adâncurile heleșteului, și se ridicau cu disperare pentru a înmuguri la suprafață. Oamenii aflați în căutarea căii se comportă similar. Dacă îi încurajezi câtuși de puțin, mugurele lor va ajunge la suprafață și va înflori minunat. Dar dacă din întâmplare mugurele se abate de la drumul său, se va descompune înainte să iasă din apă la lumina soarelui.

Buddha s-a îndreptat spre Varanasi. A mers într-un parc cu căprioare să vorbească cu câțiva vechi prieteni, inclusiv cu Kaundinya, cu privire la ceea ce a învățat. Dar aceștia au fost surprinși de felul cum arăta și s-au arătat, într-o primă etapă, disprețuitori.

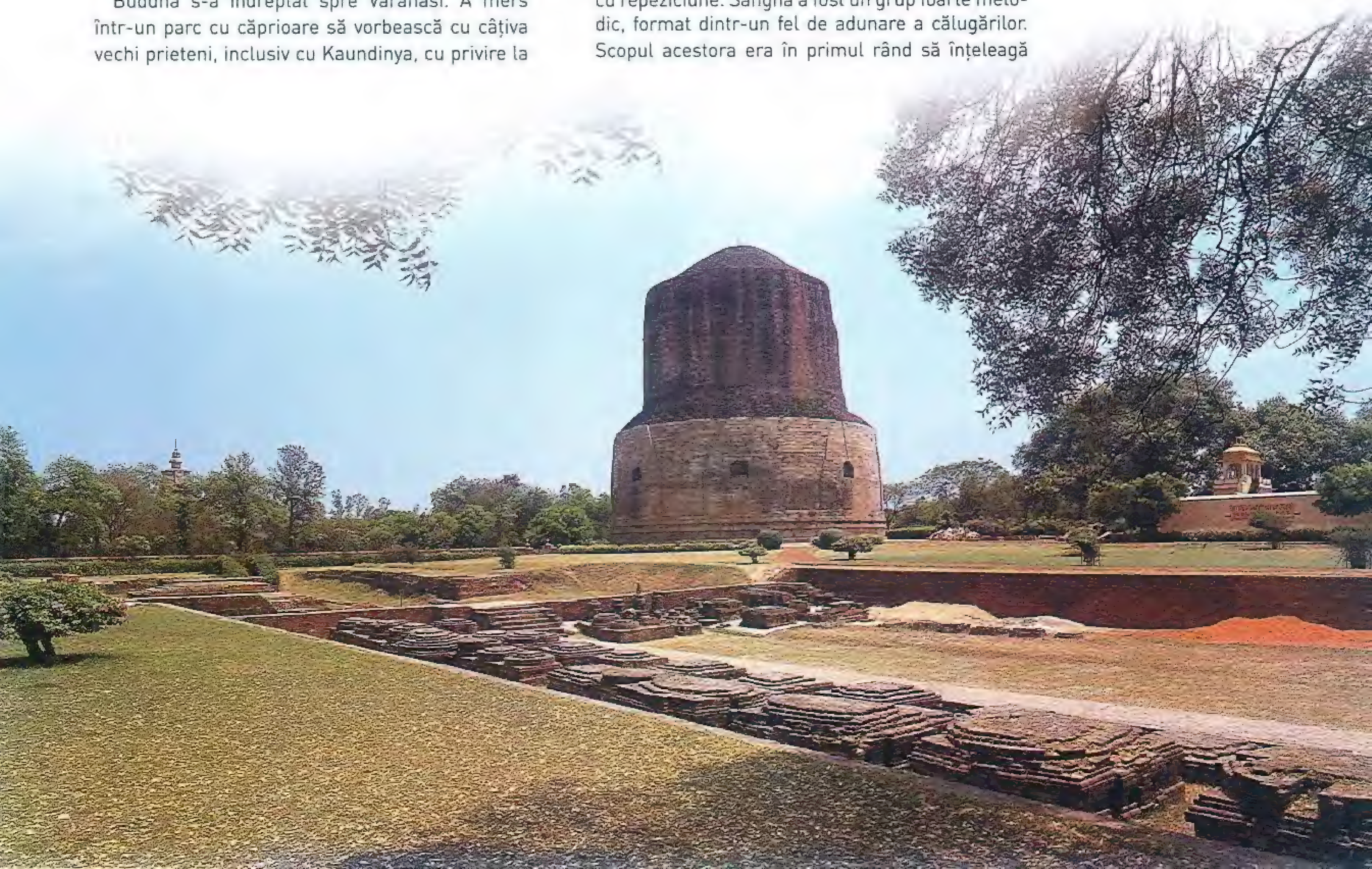
„Nu ești cumva acel Gautama care se pretindea a fi ascet?"

Încă nu înțeleseseră de ce Siddhartha a decis să părăsească grupul în pădurea din Uruvela. Dar curând și-au dat seama că acesta, după ce s-a despărțit de ei, atinse un nivel de înțelegere neegalată de niciun alt membru al grupului. În fața lor nu mai stătea vechiul lor prieten, Gautama, pe care îl lăsaseră în urmă în pădure, ci un Buddha iluminat care descoperise adevărul. Căzând în genunchi, l-au rugat pe înțelept să le arate calea, și, pe măsură ce începeau să înțeleagă totul pas cu pas, membrii grupului i-au devenit discipoli. Metaforic vorbind, vechii prieteni nu erau altceva decât floarea de lotus care ajunsese la suprafața apei, înmugurind, odată ce văzuse lumina relevată de Buddha.

La Kapilvastu

După ce Kaundinya și ceilalți i-au devenit discipoli, grupul de călugări budiști (sangha) a crescut cu repeziciune. Sangha a fost un grup foarte metodic, format dintr-un fel de adunare a călugărilor. Scopul acestora era în primul rând să înțeleagă

▾ Locul unde și-a ținut Buddha prima predică. De aici a plecat însoțit de discipolii săi pentru a-și continua învățăturile cu privire la nou-descoperita iluminare.

învățăturile lui Buddha, apoi să plece la rândul lor în misiuni în care să propovăduiască ce au acumulat și, în final, să atingă iluminarea, asemenea întemeietorului credinței lor. Buddha era însoțit oriunde cu dragă inimă de acest grup. Aceștia predicau tuturor celor care nu aflaseră despre aceste învățături. De ziua sa, Regele Suddhodana a primit știre că fiul său devenise Buddha, așa cum i se ursise cu mult timp în urmă. La auzul acestei vești, regele a trimis un servitor spre Buddha, rugându-l să revină la Kapilvastu și să le predice oamenilor de acolo. Dar indiferent de câte ori a trimis servitori cu acest mesaj, aceștia se întorceau acasă cu mâinile goale. Problema era că, în loc să-și prezinte propunerea pe loc, servitorii se opreau o vreme să îi asculte predica, erau cuceriți și uitau de misiunea inițială!

Al zecelea delegat trimis a fost prietenul din copilărie al lui Buddha, Kaludayi, care în cele din urmă a reușit să îi și transmită mesajul. Buddha a acceptat să predice la Kapilvastu. Cu toate acestea, primirea din orașul natal l-a dezamăgit. Se adunase o gloată de dimensiuni mari, e adevărat, dar nu ca să îi asculte învățămintele, ci ca să îl vadă pe Buddha, cel care pornise din mijlocul lor. Încercând să le atragă atenția asupra motivului real pentru care se afla acolo, a făcut o minune, reușind să plutească în aer.

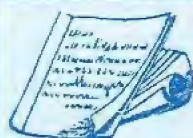
În acea seară, a reușit în sfârșit să facă ceea ce nu reușise cu șapte ani în urmă; și-a cunoscut fiul, pe Rahula. Dar acum, că depășise toate nevoile lumești, nu mai simțea nimic pentru copil. Nu l-a perceput ca pe fiul său, ci ca pe o ființă umană care avea nevoie de ajutor în găsirea căii. Multe dintre gospodăriile Regelui au fost transformate aproape instantaneu. Din păcate, acest lucru a slăbit puterea regatului în ansamblu, și curând aceasta a căzut pradă țării vecine. Dar pentru Buddha, prosperitatea fizică a țării era mai puțin importantă decât bunăstarea și iluminarea celor care trăiau acolo.

▲ Pictură cu scene din viața lui Buddha (Templul Wat Suwannram din Thailanda).

◄ Sculptură înfățișându-l pe Buddha încercuit de diferite alte divinități.

Versiune diferită

MUNCA DE MISIONAR: TRAIUL UȘOR

▲ Ruinele Mânăstirii Jivakamravana.

Buddha, care și-a petrecut 45 de ani din viață ca misionar pentru a le arăta oamenilor cum pot atinge Nirvana, a avut o influență majoră asupra celor pe care i-a întâlnit. În primul an de propovăduire, 2000 de oameni și-au părăsit căminele pentru a-l urma. Toți aceștia au devenit parte din Sangha.

Învățăturile lui Buddha i-au ajutat pe mulți să pornească pe calea iluminării. Dorința de a propovădui adevărul, l-a dus la distanțe uriașe de locul unde a atins iluminarea, Bodh Gaya. Dacă în timpurile moderne o distanță de 320 de kilometri ar putea fi parcursă în patru ore cu trenul, în acele vremuri, călătoria pe jos pentru a parcurge aceeași distanță dura până la zece zile. Încă de la prima călătorie, șaizeci de oameni, provenind din cele mai variate pături sociale, s-au alăturat celor cinci. Acesta a fost începutul primului pelerinaj.

În primele câteva luni ale anului, vremea a îngreunat foarte mult călătoriile, dar acest lucru nu i-a descurajat pe călători. Sangha a poposit în diferite locuri ajunse acum celebre, inclusiv într-o pădure de bambuși din Rajagaha, în Nord-Estul Indiei, și mulți s-au oprit să le asculte predica. Este un loc de importanță specială pentru Buddha însuși, unde grupul a revenit de nu mai puțin de douăzeci de ori, și unde s-au convertit foarte mulți oameni. Din întreaga doctrină și lucrare budistă, se pare că partea cea mai facilă este cea de misionariat!

Fondatorul unei noi credințe

Ignorarea ierarhiei

BUDDHA, ca întemeietor al unei noi religii, era preocupat în principal să împărtășească învățăturile sale cât mai multor oameni, însă adepții săi, văzând ierarhia strictă a Brahmanilor din cadrul bisericii, doreau să instituie ceva similar în credința budistă. Brahmanii își orânduiau membrii clerului de la marii preoți care conduceau lucrurile, până la cel mai mărunt nivel, aceia care trudeau la cele mai grele munci. Aceștia erau urmați de laici.

Cererea adepților nu era lipsită de importanță. Totuși, Buddha nu numai că nu era dispus să facă distincție între oameni, dar considera toate ființele vii drept având nevoie de ajutor în mod egal. Buddha considera că, de-a lungul timpului, orice încercare de a institui anumite delimitări la nivel de clase socio-economice, îi făcuse pe cei implicați să piardă din vedere adevărurile esențiale. Sistemul de castă nu le permitea oamenilor să se concentreze asupra valorilor spirituale. Acestea au fost motivele pentru care noua credință nu a sprijinit ideea de clasă.

Buddha și Sangha au făcut tot posibilul să își continue predicile, dar activitățile le-au fost reduse drastic de vremea potrivnică în sezonul ploios și vara, între mai și iulie. În aceste intervale, Buddha obișnuia pur și simplu să mediteze și să aștepte venirea vremii frumoase, în timp ce adepții îi aduceau ofrande.

Au continuat să predice în păduri și în grădini. Este interesant de remarcat că, dacă budismul de astăzi ne duce cu gândul la imaginea unor mari temple, în vremea lui Buddha ideea era de neconceput. Nu exista altceva decât mici colibe clădite în păduri.

Pacea Nirvanei

Cele patru adevăruri nobile și calea cu opt brațe.

Dacă nu crezi că Dumnezeu, omul și chiar cerurile sunt nepersonale, atunci ești încorsetat de nume și de forme.

„Sunt prizonierii propriilor păreri și sunt întristați de mizeria lumii. Dorințele îi țintuiesc, sunt seduși de propriile vise, ce pot face oare acești

Din culise

ISTORIA DE 4000 DE ANI A INDIEI: HINDUISMUL

Religia inițială a Indiei, hinduismul vechi de 4000 de ani, este destul de diferită de budism. În vremurile moderne ne referim la această credință sub multe nume, dar denumirea de hinduism e cea mai des întâlnită.. Uneori i se mai spune și Religie Vedică, sau credința Brahmanilor.

Hinduismul se bazează pe o sumă mare de texte sacre. Împărțite în Śruti (revelate) și Smriti (rememorate) și dezvoltate de-a lungul mileniilor, aceste scripturi dezvoltă teme precum teologia, filosofia și mitologia, și asigură o mai bună cunoaștere spirituală și un ghid al practicii dharmei (legea vieții religioase). Din punct de vedere ortodox, dintre aceste texte sacre, cele mai importante și vechi sunt Vedele și Upanishadele.

Hinduismul este un sistem de gândire divers, cu credințe care variază de la monoteism la politeism, panenteism, panteism, monism și ateism. Uneori acesta este caracterizat drept henoteist (divinizarea unui singur Dumnezeu, acceptând în același timp existența altor zeități), dar orice astfel de termen implică o simplificare excesivă a complexităților și varietății din cadrul acestei religii.

Majoritatea hindușilor cred că spiritul sau sufletul – „sinele" adevărat al fiecărei persoane, denumit ātman, este etern. Conform teologiei moniste/panteiste a hinduismului (precum școala Advaita Vedanta), acest Atman este în esență diferit de Brahman, spiritul suprem. Brahmanul este descris drept „cel unic"; de aceea, aceste școli sunt „non-dualiste"". Scopul în viață, conform școlii Advaita, este de a înțelege că ātmanul cuiva este identic cu Brahmanul, sufletul suprem. Upanishadele arată că oricine devine complet conștient de ātman ca și esență a sinelui propriu, înțelege identitatea sa cu Brahmanul și astfel atinge Moksha (eliberarea).

Alte școli dualiste (de exemplu Dvaita și Bhakti) înțeleg prin Brahman Ființa Supremă care deține personalitate distinctă și o venerează în consecință, ca Vishnu, Brahma, Shiva sau Shakti, în funcție de sectă. Atmanul este dependent de Dumnezeu, în timp de Moksha depinde de dragostea de Dumnezeu și de mila Domnului. Când Dumnezeu este perceput ca o ființă supremă personală (mai degrabă decât ca un principiu infinit), acesta poartă numele de Ishvara („Stăpânul"), Bhagavan („Cel de bun augur"), sau Parameshwara („Stăpânul suprem"). Totuși, interpretările cu privire la Ishvara sunt variate, mergând de la lipsa credinței în Ishvara, așa cum e cazul adepților lui Mimamsakas, până la identificarea Brahmanului cu Ishvara în școala Advaita. Există de asemenea școli precum Samkhya care propovăduiesc învățături ateiste.

▸ Hinduși în diverse poziții de meditație

oameni pentru a-și depăși planurile personale?"

Pe scurt, conform școlii de gândire a lui Buddha, a fi prins în propriile viziuni te face incapabil să atingi scopul final: adevărul „iluminării". În realitate, Buddha credea că adevărul obținut fără chin este inutil. El le spunea elevilor cât de dificilă ar trebui să fie această cale, prin conversații exemplificatoare.

„Un bărbat este străpuns, în mod dureros, de o săgeată înveninată. Dacă transformă găsirea făptașului care a tras în el în prioritatea numărul unu și dacă refuză să smulgă săgeata până îl găsește, otrava se va răspândi în organism și va muri cu siguranță."

Lumea este plină de durere și suferință. Buddha considera că, mai mult chiar decât căutarea esenței sau a cauzei suferinței, cel mai important lucru este găsirea unei metode de a o elimina. Brahmanii hinduși dezbăteau de sute de ani la curtea regală existența omului și ce își dorește umanitatea, fără însă a găsi un răspuns la această dilemă: ce trebuie făcut ca să alinăm durerea existenței? Buddha a descoperit răspunsul, și învățăturile sale s-au extins cu repeziciune, pe măsură ce erau acceptate de către public.

▲ O ilustrație cu Buddha realizată în secolul XX în India. În timpul vieții sale, nu existau încă texte budiste. Discipolii săi i-au înțeles însă învățăturile și le-au transmis mai departe.

▼ Oameni veniți să fie ghidați de Buddha

▶ Fragment de sculptură reprezentându-l pe Buddha și pe adepții săi

Prim-plan

Cele șase virtuți

BUDDHA NE ÎNVAȚĂ că răspunsul privind iluminarea începe cu acceptarea faptului că în lume există multă tristețe și suferință. Acesta este conceptul „impermanenței" care stă la baza curentului de gândire budist. „Impermanența" reprezintă faptul că tot ceea ce trăiește va ajunge să moară, tot ceea ce are formă se va distruge; este înțelegerea faptului că niciun lucru de pe acest pământ nu va exista la nesfârșit și se reduce la faptul că „nimic nu durează o veșnicie". Aceste gânduri ale lui Buddha s-au considerat a fi de natură cvasi-științifică, mai degrabă decât religioasă, la acea vreme. El i-a învățat pe oameni că natura transformă tot ce există pe acest pământ, fără excepție.

În această viață, pe care o vei pierde cu siguranță, suferința se naște din atașamentul față de o obsesie sau o dorință. Pentru a preveni perpetuarea acestei suferințe, trebuie să acceptăm că lucrurile pot fi schimbate de providența divină și să ne abandonăm dorințele și dependențele. Această idee a „impermanenței" se potrivește de minune cu celelalte două idei, „non-sinele (totul se naște din relații)" și „Pacea Nirvanei (a urma o cale liniștită care îți alungă dubiile)". Toate aceste idei sunt fundamentale pentru modul de gândire budist. Aceste trei adevăruri sunt spuse prin „Cele trei peceți ale dharmei".

Ruinele unui templu din estul Japoniei.

Starea de transcendare a conflictului

Caracterul practic al învățăturilor lui Buddha este bine exprimat de metoda de gândire a „căii de mijloc". A alege calea de mijloc nu înseamnă a fi nehotărât, ci mai degrabă a te plasa într-o postură care transcede conflictul.

„Mulți oameni sunt prea atașați de ideea că lucrurile fie există, fie nu. Dacă ai cunoștințele adecvate și poți simți adevărata viață a acestei lumi, atunci nu vei putea să crezi că lucrurile nu există. Și, în același fel, dacă știi că toate lucrurile merg spre pieire, îți vei da seama că de fapt nici nu pot exista. Pe scurt, cu privire la orice lucru, a spune că există sau nu, este o greșeală. A predica postura divină de a nu accepta niciuna dintre aceste căi constituie sistemul de gândire al căii de mijloc."

În viziunea lui Buddha, dacă ai acceptat ideea „non-sinelui", atunci ai putea să te plasezi pe calea de mijloc. Astfel, distincția zugrăvită în alb și negru conform căreia lucrurile există sau nu devine inutilă, și totul se leagă de prima învățătură.

Ce este cu acest „adevăr" la care a ajuns Buddha?

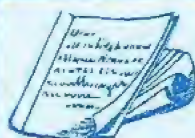
Totul e în mișcare

Învățăturile originale ale lui Buddha sunt reprezentate de cele Trei Peceți ale Dharmei (trei semne ale adevărului). Aceste adevăruri sunt cel mai bine exprimate de „non-sine", de „impermanență", și de „pacea Nirvanei".

Astfel, cum s-a născut această lume în primul rând? În India vremurilor lui Buddha, nu exista un zeu absolut care să fi creat cerurile și pământul. Se credea că toată creația a existat într-o stare de flux dintodeauna, și că viața și moartea se repetă la nesfârșit, fiecare aspect al existenței aducând după sine schimbarea.

„Nu există nimic pe lumea asta care va exista la nesfârșit."

Aceasta este una dintre învățăturile lui Buddha, care stă la baza religiei pe care a întemeiat-o. Faptul că orice pe lumea asta este într-o perpetuă mișcare și schimbare, acest sentiment al vremelniciei este cel mai bine exprimat prin termenul „impermanență". Acest adevăr ne arată că fiecare experiență se schimbă permanent, și că nimic nu rămâne niciodată la fel.

Versiune diferită

O RELIGIE CONTEMPLATIVĂ

Deși este a treia cea mai mare religie a lumii, budismul iese în evidență prin natura sa contemplativă. Călugării budiști nu încearcă atât să crească numărul adepților devotați, cât doresc să se dedice metodelor de a călăuzi gândurile oamenilor și de a servi un exemplu pentru ceilalți. În principiu, este vorba despre o religie preocupată de problemele indivizilor, care nu este nici exclusivă nici agresivă. Nu există un Creator absolut (un singur Dumnezeu), întrucât întemeietorul, Buddha, nu a căutat să creeze o legătură cu divinitatea, ci s-a aflat în căutarea gândurilor inovatoare care l-au ajutat să descopere adevărurile care să permită depășirea tristeții și suferinței lumii. Aceste învățături nu indică un dumnezeu sau un diavol absolut, ci un mod de gândire conform căreia toți oamenii duc o viață lipsită de oricare dintre cele două. În consecință, în budism, ideea agresiunii sau a războiului în numele Domnului este de neconceput. Budismul nu se referă la ducerea unei vieți ideale în numele lui Dumnezeu, ci este în schimb o religie blândă, contemplativă, care valorizează gândirea pentru binele celor din jur.

„Să nu mă venerați. Nu existența mea este importantă, ci metodele pe care le propovăduiesc."

Când a trecut în neființă și a atins nirvana, Buddha însuși a spus că, în vederea iluminării, cel mai important lucru este găsirea propriului adevăr. Această realitate este esențială în școala de gândire budistă

Xuanzang în timpul călătoriilor sale (din colecția Universității Tenri). Din scrierile lui Xuanzang s-a aflat despre Devadatta și discipolii acestuia.

Totul se naște din relații

Al doilea adevăr al „non-sinelui" exprimă ideea că lucrurile nu există prin ele însele, ci rezultă din relațiile formate cu celelalte.

„Tot ce există nu este singur pe lume. Când ajung să vadă lucrurile după ce au fost iluminați de acest gând, oamenii se separă de suferința lor și pot să se îndrepte spre un drum lipsit de obstacole."

Prin aceasta, Buddha a vrut să spună că, dacă ai capacitatea să interpretezi lucrurile în această lumină, vei fi capabil să interpretezi corect ceea ce se află în jurul tău, iar apoi vei fi eliberat de suferința inutilă. El ne arată că totul depinde de modul de gândire al fiecărei persoane. În toate cazurile, chiar și lucrurile care se petrec din noroc sau semnele prevestitoare nu sunt libere de influența altor elemente. Buddha ne învață că nimic nu există în neant, că nimic nu are o substanță eternă. Cu alte cuvinte, conform filosofiei sale, gândurile negative aduc după sine întâmplări negative, iar gândurile pozitive aduc după sine întâmplări pozitive. Aici rezidă puterea de a evalua corect ce ne înconjoară și, în funcție de ceea ce credem despre evenimentele din jurul nostru, putem schimba regulile norocului.

Anularea stării de îndoială

Al treilea adevăr, cel referitor la „pacea Nirvanei", are semnificația mersului pe un drum liniștit, și exprimă starea care corespunde celor două învățături anterioare. Dacă totul face parte dintr-un ciclu, și nu există sine, ar părea că nicio persoană nu poate trăi în pace, și că lumea nu este altceva decât întruchiparea suferinței. Totuși, odată ce vom internaliza această învățătură, vom înțelege că lucrurile stau cu totul altfel.

„Renunțați la iubirea propriului ego. Abia atunci veți ajunge cu ușurință pe calea pe care trebuie să o urmați."

Această idee promovată de Buddha, privitoare la starea de „pace a Nirvanei", este calea tihnei netulburate pe care se îndreaptă sfinții. Nirvana despre care vorbim aici este cea a stării de bine în care ai renunțat la toate îndoielile, o Nirvana în care te-ai eliberat de toată suferința acestui pământ. Este paradisul, lumea ideală către care a vrut Buddha să își îndrepte omenirea pașii.

Astfel, „cele trei peceți ale dharmei" arată că, întrucât totul pe această lume se află într-un flux continuu, dacă nu te înconjori de energii negative, și dacă renunți la îndoielile generate de dorințe sau atașamente, poți atinge starea de pace. Acestea sunt adevăruri care predică un mod de viață ideal. Prin aceste învățături, Buddha a dorit să elibereze lumea întreagă de suferința înconjurătoare.

Calea cu opt brațe și cele șase perfecțiuni

Următoarele lecții de bază pe care ni le oferă Buddha, după „cele trei peceți ale dharmei", sunt cele „patru adevăruri nobile și calea cu opt brațe". „Cele patru adevăruri nobile" ne arată patru procese prin care putem atinge iluminarea: Suferința, Originea Suferinței, Încetarea Suferinței și Calea care duce la încetarea suferinței (acceptă faptul că suferința există, simte-i sursa, elimină sursa și începe să te educi). „Calea cu opt brațe" reprezintă continutul acestei educații și constă în opt învățături: a vedea lucrurile fără a fi constrâns de prejudecăți reprezintă „viziunea corectă", a te gândi la credințele tale în mod corect constituie „intenția corectă", a vorbi corect este „vorbirea corectă", a-ți corecta comportamentul reprezintă „acțiunea corectă", a trăi o viață bună este „modul de viață corect", a încerca să faci lucrurile cum trebuie constituie „efortul corect", a gândi corect cu privire la lucruri este „gândirea corectă", și unificarea gândirii se reduce la „concentrarea corectă".

După „cele trei peceți ale dharmei" și cele „patru adevăruri nobile și calea cu opt brațe" urmează învățătura „celor șase perfecțiuni". Cuvântul inițial folosit pentru perfecțiuni este „pāramitās" și semnifică finalizarea sau dobândirea. Pe scurt, cele șase perfecțiuni au legătură cu starea de a fi dobândit aceste șase elemente: a oferi fără regrete sau „generozitatea", a adera strict la perceptele budiste sau „disciplina etică", a fi tolerant sau „răbdarea", a depune eforturi corecte sau „efortul entuziast", pregătirea și unificarea scopului sau „concentrarea" și deschiderea ochilor pentru a vedea lucrurile cum trebuie sau „înțelepciunea". Dacă dai prioritate primei etape, generozitatea, atunci ultima etapă, înțelepciunea, va fi deja inclusă în celelalte în momentul când vei ajunge la ea. Buddha, care le-a dobândit pe toate cele șase, ne învață să eliminăm celelalte greutăți astfel ca tuturor ființelor vii să li se permită atingerea fericirii.

El ne-a învățat trei adevăruri ale acestei lumi prin intermediul „celor trei peceți ale dharmei", ne-a arătat calea celor „patru adevăruri nobile și calea cu opt brațe", și ne-a dezvăluit idealul prin „cele șase perfecțiuni". Iată adevărul cu privire la iluminarea pe care a trăit-o Buddha.

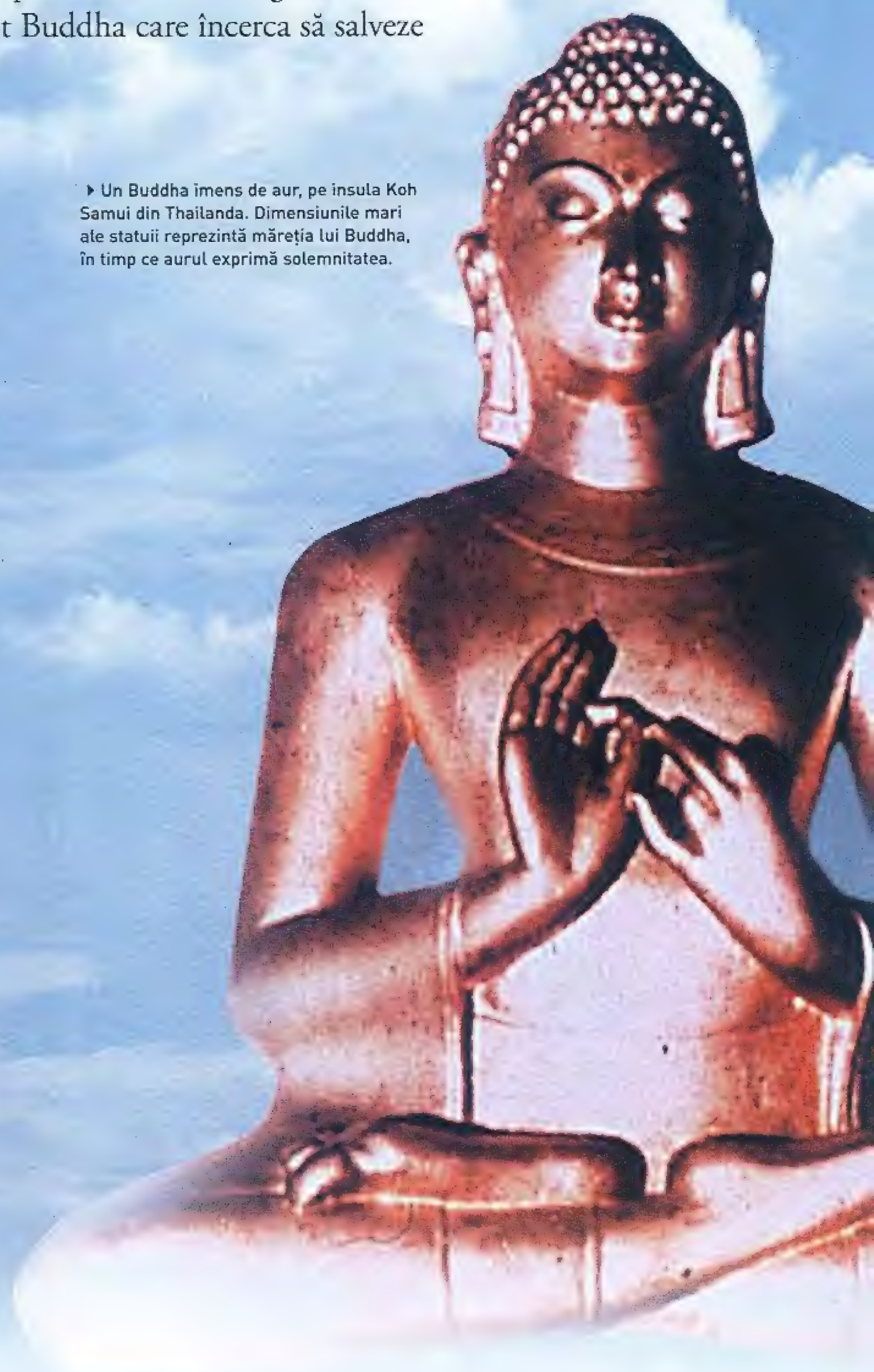

▲ Imagini și statui din numeroase țări, înfățișându-i pe discipolii lui Buddha atingând Nirvana. Deși au fost educați în spiritul impermanenței și povățuiți să accepte ideea morții, discipolii sunt surprinși lamentându-se, îndurerați.

Ideea de bază a Budismului. Cum să fii fericit în această lume

În urmă cu 2500 de ani, oamenii nu ştiau cum să scape de suferinţele acestei lumi. Dacă un ascet ar căuta o cale de a scăpa de suferinţele vieţii, aceasta ar fi prin iluminare. Aceasta a fost acceptată de oameni mai degrabă pe o bază reală şi sistematică, decât ca o religie în sine, având să se răspândească în întreaga lume. Care era adevărul descoperit şi propovăduit de acest Buddha care încerca să salveze lumea de la suferinţe?

EVENIMENTUL a avut loc în Saigon, la 11 iunie, într-un an aparent obișnuit, 1963. Preotul budist Quang Duc, în semn de protest pentru persecuția budiștilor de către regimul Diem, a murit dându-și foc într-o intersecție importantă din oraș. Imaginea incidentului a făcut înconjurul lumii, care a rămas înmărmurită. Acesta stătea așezat în poziția lotus în mijlocul drumului, cu ochii închiși, cu mâinile în poziția specifică și afișa o expresie a feței impenetrabilă. Apoi, călugării care îl însoțeau

Un Buddha imens de aur, pe insula Koh Samui din Thailanda. Dimensiunile mari ale statuii reprezintă măreția lui Buddha, în timp ce aurul exprimă solemnitatea.

Reprezentarea timpului în viziunea lui Buddha

„Nici un rău nu egalează ura, si nici o practică spirituală nu egalează răbdarea. De aceea trebuie sa adâncim răbdarea prin diferite mijloace, cu mare trudă."

au turnat benzină peste el și au aprins focul. Nu era vorba doar de hotărârea unui individ, ci de consensul unui întreg templu care pleda pentru libertate. Poate că, dacă am fi avut de-a face cu călugări aparținând unei religii care promovează idei agresive, nu s-ar fi ars de viu în semn de protest, ci ar fi ales calea de a ataca sediul guvernului.

Influența învățăturilor pacifiste ale lui Buddha se desprinde și din corespondența trimisă în China de cel de-al paisprezecelea Dalai Lama, care a fost alungat din Tibet și trăiește în exil în India. Atitudinea exprimată în discursurile susținute cu privire la modul de soluționare a problemei arăta că, indiferent dacă ești agresat de un inamic, nu trebuie niciodată să recurgi la violență. Acestea sunt acțiunile specifice budismului, propovăduite de Buddha prin acceptarea „impermanenței".

Ideea pacifistă a budiștilor de a accepta totul a găsit teren fertil și s-a răspândit în întreg occidentul, începând cu secolul al XX-lea. Căutarea stării de spiritualitate elevată în care persoana se concentrează pe sine s-a răspândit în special în cadrul mișcării beat din Statele Unite de după al Doilea Război Mondial, iar budismul tibetan a continuat să fie acceptat. Caracteristicii de a fi mai contemplativă decât religiile occidentale i se adaugă caracterul misterios, curtoazia, șarmul psihologic... Toate aceste elemente i-au asigurat o mare popularitate.

Scopul învățăturilor profund spirituale ale lui Buddha a fost de a aduce cu sine fericirea pe pământ, element acceptat de mulți oameni care în sfârșit au reușit să depășească încorsetările religiei.

Termenul Pali pentru „legea eternă" este dhamma, sau învățăturile budiste. Principiul budist al păcii și non-agresiunii se oglindește și în versurile din Dhammapada, care în același timp condamnă distincțiile de clasă și alte prejudecăți care dezbină oamenii.

Peste mai multe secole, renumitul poet al mișcării Mahayana din secolul al VIII-lea, Santideva, redă aproximativ aceleași idei. În opera sa Bodhicaryavatara găsim următoarele rânduri despre pericolele sentimentului de ură:

„Mintea nu poate să găsească liniște, nici să simtă bucurie ori plăcere, nici să se odihnească, nici să se simtă în siguranță atâta timp cât săgeata urii este înfiptă în inimă."

Învățăturile budiste ne transmit faptul că ura și aversiunea, precum și dorința și lăcomia derivă dintr-o ignoranță fundamentală. Această ignoranță este credința noastră greșită că am avea o existență independentă și permanentă. Din neștiință, ne vedem ca ființe independente de celelalte. Neștiința este cea care ne dezbină și ne face să nu observăm relația noastră de interdependență și interacționare. Doar practica în vederea depășirii acestei neștiințe ne va ajuta să ne eliberăm din închisorile pe care le clădim pentru noi și pentru ceilalți.

◂ Această imagine a călugărului Quang Duc care își dă foc de viu a făcut înconjurul lumii, creând o imagine intensă cu privire la principiile pacifiste ale budismului, și va avea mai târziu o influență importantă asupra mișcării împotriva Războiului din Vietnam.

Înțelepciune

Cu toții avem tot felul de prejudecăți. Nimeni nu face excepție de la această realitate. Niciun om nu e complet eliberat de atitudini părtinitoare. Ne displac anumite culori sau sunete; ne enervează anumite circumstanțe, comportamente sau stiluri de a face lucrurile. Ne criticăm aspru până și pe noi înșine. Ni se pare de la sine înțeles să ne placă unele lucruri și să ne displacă altele. Într-adevăr capacitatea de a discrimina face parte integrală din caracterul nostru uman. Până la urmă, ființele umane, comparativ cu alte ființe, au capacitatea de a face judecăți de valoare și de a face alegeri. Liberul arbitru și libertatea de a alege sunt recunoscute ca drepturi fundamentale. Si atunci ce este în neregulă?

Din păcate, problema este că ne consolidăm preferințele și aversiunile, astfel dându-le o forță concretă, atunci când ne formăm păreri inflexibile și le luăm drept adevăruri absolute, când emitem judecăți de valoare despre alte ființe umane și despre noi înșine, iar aceste judecăți devin pentru noi filtrul prin care ne percepem propriul sine și pe cei din jurul nostru.

▲ Pretutindeni pe pereții exteriori ai stupei Boudhanath din Kathmandu sunt desenate perechi de ochi reprezentând fața lui Buddha.

Acestea fiind spuse, intrăm în sfera prejudecăților celor mai periculoase, a celor care provoacă suferință și ne afectează profund pe noi și pe ceilalți. Fie că este vorba de relații personale de dragoste sau de prietenie distruse sau de războaie purtate în numele religiei sau pentru a cuceri teritorii, fie că este vorba de exercitarea dominației sau de restrângerea libertății de mișcare, toate acestea ne răpesc calitatea de om.

MUZEUL CELOR CARE SCRIU ISTORIA
BOLUL CU OREZ CU LAPTE

La sfârșitul celor șase ani de meditație, ce a readus forță în trupul slăbit al lui Siddhartha a fost bolul cu orez cu lapte pe care i l-a oferit Sujata, fiica conducătorului satului Senani. Peste orezul amestecat cu zahăr se toană lapte care a fiert cu ierburi precum frunze de dafin, apoi se fierbe până se leagă compoziția. Nu putem fi siguri de originile acestui fel de mâncare dulce, dar se spune că era foarte răspândit în întreaga Asie de Sud la acea vreme, nu numai în India. Astăzi este cunoscută în Occident ca desert, sub numele de budincă de orez. Face parte din felurile de mâncare tradiționale japoneze de Anul Nou, „ozoni", iar în India se obișnuiește să se mănânce în dimineața Anului Nou, precum și de alte sărbători.

În Pathamasambodhi se menționează că Sujata se rugase la zeul arborelui banyan să îi dea un soț cu același statut social, cu care să aibă un fiu. Înainte de ziua în care urma să pregătească orezul, Sujata a cerut câtorva servitori să ducă turma de 1000 de vaci într-o pădure cu lemn dulce, unde vacile să poată mânca cât le poftește inima. Apoi, le-a împărțit în două turme de câte 500 de cornute și le-a muls pe cele dintr-o turmă, iar cu laptele obținut le-a hrănit pe celelalte 500. A continuat să împartă respectiva turmă și să hrănească o jumătate de vaci cu laptele obținut de la cealaltă până au mai rămas doar 8 vaci. Apoi, a folosit laptele de la cele opt vaci pentru a pregăti orezul cu lapte.

„Există două ofrande care poartă mare noroc (orezul cu lapte al Sujatei și mâncarea preparată de fierarul Chunda care l-a îmbolnăvit pe Buddha)."

Așa este scris, conform spuselor lui Buddha, în textele sacre budiste "Mahapari Nirvana Sutras", înainte de atingerea Nirvanei. Poate că Buddha s-a simțit îndatorat față de Sujata, care i-a oferit șansa să facă primii pași spre iluminare. Ulterior, aceasta i-a devenit discipol.

Roata vieții Sujatei

Călugăr la statuia lui Buddha din Sri Lanka

Influența unui suflet blând care transcende spațiul și timpul

După ce a înțeles că pentru rasa umană este importantă fericirea în această viață și nu în următoarea, Buddha le-a explicat acest lucru maselor într-un mod ușor de înțeles. Învățămintele și credințele sale au început să devină tot mai cunoscute, fiind adoptate de mulți conducători și intelectuali. Viziunea sa asupra lumii a găsit rezonanță în adevărata natură a rasei umane și continuă să sensibilizeze inimile multora, dincolo de era în care a trăit.

Maestrul celor trei învățături inspirate din doctrina budistă

Xuanzang (602-664)

Xuanzang este bine-cunoscut pentru lucrarea „Călătorie în Occident" (o operă clasică a literaturii chineze), descriind aventura sa în India, în căutarea sutrelor. Se numără printre cei mai eminenți călugări chinezi care au urmat învățăturile lui Buddha. A visat întotdeauna să plece în pelerinaj în India, locul de naștere al lui Buddha. Totuși, Imperiul Tang (fondat în anul 618) traversa o perioadă de frământări politice importante, ca urmare a schimbărilor frecvente de guvern, iar călugărilor le-a fost interzis să părăsească țara. În ciuda acestei interdicții, Xuanzang a decis să își înceapă călătoria în anul 629, pe atunci în vârstă de 27 de ani. S-a furișat singur afară din castelul în care locuia.

Îl aștepta o călătorie lungă și anevoioasă. A străbătut în peregrinările sale munți și deserturi fără sfârșit, trecând prin momente în care părea că va fi ucis fie de tâlharii din munți, fie de soldații altor țări. Cu toate acestea, hotărârea marelui călugăr a fost de neclintit.

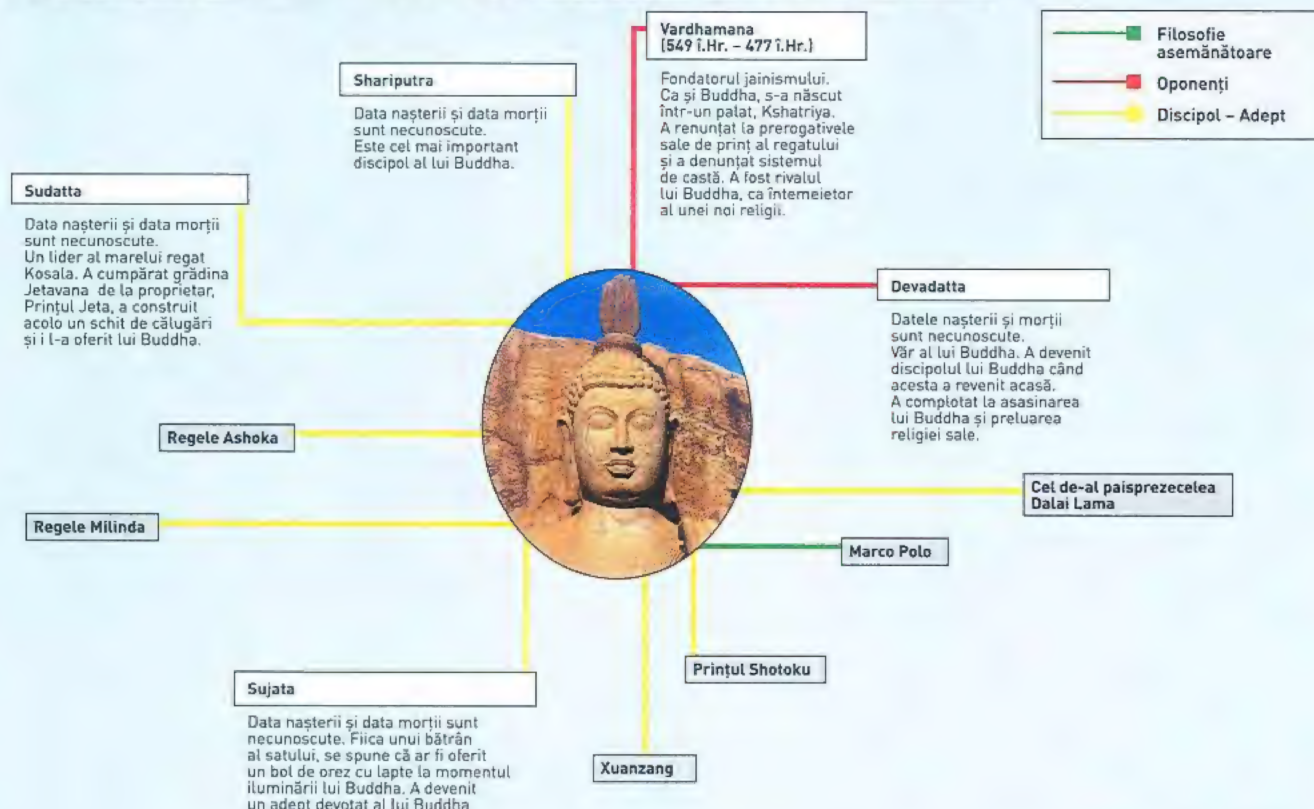
Când Xuanzang a ajuns în cele din urmă în India, a izbucnit în lacrimi la vederea copacului Bodhi sub care Buddha a atins iluminarea. S-a întrebat ce fel de viață ducea Buddha când a cunoscut această stare și prin ce fel de suferințe trebuie să fi trecut.

Nu avea nicio idee cine ar fi putut fi într-o viață anterioară, dar aceasta pentru că păcatele comise l-au predestinat să nu îl întâlnească niciodată pe Buddha. Dacă ar fi fost curat, cu siguranță ar fi fost un discipol al lui Buddha, pierdut în meditație. Când a înțeles acest lucru, nu a putut decât să se rușineze de propriile nereușite.

În cursul următorilor cinci ani, Xunzang a citit textele budiste la Naranda, apoi a decis să se întoarcă în țara sa natală. Poporul din Naranda nu își dorea pierderea unui călugăr atât de talentat, astfel că l-au împiedicat să plece. I-a dojenit, explicându-le că își dorește să răspândească învățăturile lui Buddha în lung și în lat și că nu poate ajunge la inimile altor oameni dacă rămâne în Naranda.

După șaisprezece ani petrecuți peste hotare, a reușit să se reîntoarcă în China. Aici a tradus textele sacre budiste aduse cu sine din India, propovăduind învățăturile lui Buddha în întreaga China.

REȚEAUA DE LEGĂTURI PERSONALE

▲ Personalitățile din casetele pe fundal gri sunt prezentate în detaliu în acest capitol.

Conducătorul Indiei care a propovăduit budismul

Regele Ashoka (A domnit aproximativ între anii 268 î.Hr.-232 î.Hr.)

Buddha a murit cu dorința ca învățăturile sale să se răspândească cât mai mult. Acest lucru a fost înfăptuit de un rege care a domnit cam la un secol după trecerea în neființă a lui Buddha.

Prințul Ashoka din Dinastia Maurya a Indiei era un bărbat ambițios care dorea să extindă hotarele țării sale. A ajuns rege după ce și-a măcelărit toți frații cu pretenții la tron, apoi a invadat regatul vecin, Kalinga. Nu s-a limitat la uciderea trupelor inamice, ci a ucis și femei, copii și călugări.

Eforturile lui Ashoka au fost încununate cu succes. Totuși, a început să regrete că a masacrat atât de mulți oameni. La acea vreme, în fața lui Ashoka s-a prezentat un călugăr. Acesta i-a explicat că oamenii au fost aduși la viață prin bunăvoință, și că tot prin bunăvoință chiar și cei mârșavi pot fi iertați.

Ashoka s-a căit pentru masacrul comis, și s-a convertit la budism. După doi ani de asceză, și-a continuat efortul misionar, încercând să convertească întreaga lume la budism. Nu s-a oprit numai în India, extinzându-și eforturile în Siria, Egipt și Macedonia.

După ce a vizitat ținutul care servește în prezent ca punct de plecare pentru pelerinajele budiste, a avut numeroase inițiative precum ridicarea unui monument de piatră pe care să fie inscripționate învățăturile lui Buddha, a ridicat temple etc.

Ashoka a predicat credința virtuoasă de a nu se ierta luarea vreunei vieți omenești, și nu a renunțat la activitățile sale misionare până la moarte. În lipsa eforturilor lui Ashoka, budismul ar fi pierit fără să ajungă în toate colțurile lumii, așa cum este cunoscut astăzi.

Negustorul venețian care a făcut cunoscute marile opere în Europa

Marco Polo (1254-1324)

Deja în evul mediu, învățăturile lui Buddha ajunseseră să se răspândească din punctul originar din India, devenind cunoscute pe întregul continent asiatic, lăsându-și o puternică amprentă chiar și asupra lui Marco Polo.

Tatăl lui Marco Polo, negustor de meserie, străbătuse lumea în lung și-n lat. În 1278, Marco l-a însoțit într-o vizită la Împăratul Kublai Khan. Aici i-a câștigat încrederea împăratului, pe care avea să-l slujească timp de 16 ani.

Marco Polo a călătorit prin numeroase țări asiatice, având șansa să cunoască în mod direct multe lucruri rare, minunate. Hârtia, cărbunele, existența uimitoarei națiuni japoneze... toate acestea erau complet necunoscute pe acea vreme în Europa. Pe drumul de întoarcere spre țara natală, s-a întâlnit la Ceylon cu un călugăr budist. Când negustorul din țara îndepărtată a aflat de la acel călugăr despre Buddha, s-a arătat profund impresionat. A simțit imediat că, dacă o persoană care a dus o viață atât de evlavioasă precum Buddha ar fi fost botezată în credința creștină, ar fi ajuns să fie considerat sfânt, asemenea lui Iisus Hristos.

În realitate, Buddha fusese recunoscut ca un mare înțelept de către biserica catolică cu un secol în urmă, dar Marco Polo nu știa nimic despre acest lucru. Totuși, era ceva neobișnuit pentru acele vremuri ca un creștin să copleșească cu laude un sfânt aparținând unei alte religii.

În 1287, Marco Polo i-a descris călătoriile sale autorului Rustichello da Pisa, care le-a transpus în lucrarea „Il Milione" cunoscută și sub titlul „Călătoriile lui Marco Polo". Această carte conține, evident, și povestea întâlnirii sale întâmplătoare cu sfântul indian.

Omul remarcabil care a dus la răspândirea budismului în Japonia Erei Asuka

Prințul Shotoku (574-622)

Învățămintele lui Buddha au ajuns și în Japonia în anul 538. Împăratul Japoniei de la acea vreme, Soga no Umako, se simțea amenințat de nou întemeiata Dinastie Sui din China învecinată. A ajuns să absoarbă o mare parte din cultura Sui prin intermediul Coreei, când a îmbrățișat budismul. Copilul Prințului nobiliar, Shotoku, era încă foarte tânăr la acea vreme, dar dincolo de acest aspect, politicile lui Umako au avut o influență majoră asupra Prințului Shotoku, care s-a transformat într-un adept înfocat al învățăturilor lui Buddha.

Încă de pe vremea când era foarte tânăr, Shotoku s-a dovedit a fi excepțional de inteligent. Foarte bun ascultător, nu întâmpina probleme în a înțelege conversațiile tuturor celor din jurul său. La vârsta de numai 20 de ani, în anul 593, când a ajuns la putere urmându-i Împărătesei Suiko, talentele sale au devenit evidente pentru toți. A instituit cele doisprezece ranguri la curte, a elaborat o constituție formată din șaptesprezece articole, conducând Japonia către statutul de stat-națiune. Pentru a afla cât mai multe despre budism, l-a trimis de nu mai puțin de șase ori pe Ono no Imoko să studieze în China, și a început construcția templelor budiste Horyu-ji și Ikarugadera.

Cu toate acestea, prințul era cuprins de neliniște observând starea de nesiguranță care plana asupra întregii lumi. Deși se înscrisese pe calea consolidării națiunii japoneze, a fost înveninat de multiplele tentative de asasinat și intrigi împotriva sa. Aceste evenimente l-au copleșit de durere.

Anterior morții sale în 622, a ordonat ridicarea unei statui a lui Buddha. Când a trecut în lumea celor drepți, cea mai mare speranță a sa a fost să atingă nirvana budistă. Venerația sa pentru Buddha a dus la înflorirea unei culturi budiste japoneze independente, care a inspirat mari călugări precum Kukai și Saicho.

Primul occidental care s-a convertit la budism

Regele Milinda (Menander I Soter) (A domnit aproximativ între anii 160 î.Hr. și 145 î.Hr.)

Regele Milinda este un descendent al marelui conducător grec Alexandru care a domnit peste o regiune din nord-vestul Indiei. În vremurile acestuia se afirma un bărbat pe nume Nagasena. Când Milinda a aflat de existența acestuia, a cerut imediat să se întâlnească cu venerabilul Nagasena.

Când Nagasena i-a vizitat palatul, Milinda l-a pus să-i descifreze, una câte una, enigme referitoare la sine, la rău, și la alte asemenea subiecte pe care Milinda nu le putea dezlega de unul singur. Treptat, pe măsură ce îi răspundea la întrebări, Nagasena i-a destăinuit învățămintele lui Buddha.

Milinda a întrebat atunci dacă Buddha a făcut posibil ca orice om să fie capabil să atingă Nirvana. Nagasena a dat însă din cap în semn negativ. Nu se punea problema dacă fiecare om ar putea atinge acest deziderat; numai aceia care urmează calea cea dreaptă, care cunosc legile pe care ar trebui să le știe, care se dezic de legile de care ar trebui să se lepede, și care învață legile pe care ar trebui să le deprindă, vor putea să atingă Nirvana.

Aceasta însemna că numai cei care au studiat budismul, care i-au urmat învățămintele și au urmat o pregătire ascetică se vor număra printre privilegiați. Milinda a fost peste măsură de satisfăcut de dialogul purtat cu înțeleptul și s-a convertit la budism. Întru-n timp extrem de scurt, religia care nu se răspândise până atunci decât în Asia reușise să pătrundă pe continentul european.

Detaliile sesiunii de întrebări și răspunsuri au fost transcrise de un subordonat al lui Milinda, având să ajungă unul dintre marile texte budiste, Întrebările Regelui Milinda. Convertirea acestuia la budism a dus la apariția culturii unice greco-budiste, renumita cultură Gandhara.

Un lider tibetan propovăduiește lumii întregi învățămintele lui Buddha

Cel de-al paisprezecelea Dalai Lama (n. 1935)

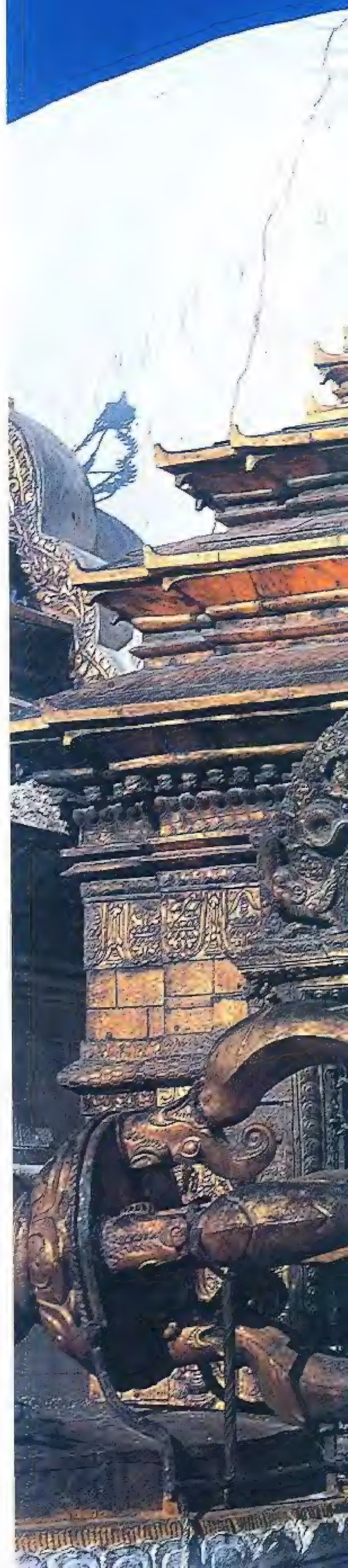
Anul 1950 a fost unul tragic pentru Tibet, regiunea din vestul Chinei zilelor noastre. Republica Populară Chineză, fondată în 1949, a invadat și a anexat Tibetul, constrângând poporul tibetan să adopte modul de viață și cultura chineză. Cel mai mare lider tibetan de la acea vreme, cel de-al paisprezecelea Dalai Lama, s-a opus din răsputeri împreună cu ceilalți călugări, însă majoritatea templelor au fost distruse și mulți oameni au fost uciși. Astfel, în 1959, cel de-al paisprezecelea Dalai Lama a fost forțat să se retragă în nordul Indiei, la Dharmsala, unde a organizat un guvern din exil.

Conceptul de Dalai Lama a fost descris într-o manieră originală de un bărbat cunoscut sub numele de Tsongkhapa, care a reinterpretat religia budismului, la vremea lui veche de mai mult de șaisprezece secole. Se spune că același spirit al lui Dalai Lama se va reîncarna permanent în trupul oamenilor. Cel de-al paisprezecelea Dalai Lama s-a născut la o fermă, într-un mic sătuc. La vârsta de doi ani, s-a stabilit că în el s-a reîncarnat cel de-al treisprezecelea Dalai Lama, astfel devenind al paisprezecelea.

Conform lui Dalai Lama, omul este o făptură cu adevărat pacifistă, această teză fiind îmbrățișată de însuși Buddha. Liderul din exil continuă să creadă în învățămintele lui Buddha, căutând negocierea unei soluționări non-violente a conflictului cu China, nutrind în tot acest timp speranța că într-o bună zi toate războaiele vor lua sfârșit și în lumea întreagă va domni pacea.

Acest Dalai Lama are o mentalitate de tip budist, prin faptul că este dispus să aplaneze conflictele cu reprezentanții tuturor celorlalte religii fără să recurgă la violență, prin puterea persuasiunii. Acest tip de activism a fost recunoscut prin decernarea Premiului Nobel pentru Pace în anul 1989. Chiar și astăzi, continuă să lucreze neobosit în spiritul obținerii păcii.

O stupa în Tibet. Se spune că a rezultat din sinteza budismului cu movilele construite din pământ specifice animismului. Prin acest tip de sinteză cu cultura indigenă, diferitele țări și-au dezvoltat culturi budiste distincte.

Cultura budistă răspândită în toate colțurile lumii

La începuturile sale, religia budistă nu punea preț decât pe învățămintele fondatorului său; nu existau texte, temple sau statui. Cu toate acestea, pe măsură ce tradițiile și învățămintele sale s-au extins pe întregul mapamond, găsind teren fertil în diferite țări, s-a transformat, ca reacție la relieful, natura și cultura acestora, dând naștere unei noi lumi a artei și culturii budiste. Pe de altă parte, ca urmare a filosofiei pacifiste a lui Buddha, cei care luptă împotriva războiului continuă să fie influențați de gândirea sa, chiar și în zilele noastre.

Diseminare și transfigurare

PE MĂSURĂ CE BUDISMUL s-a extins către diferite țări pe parcursul a 25 de secole, s-a transformat, ca reacție la stadiul societății și natura popoarelor acestora. Păstrând la bază învățămintele lui Buddha, au luat naștere versiuni cu totul particulare ale credinței budiste, precum este cazul budismului tibetan. Faptul că acesta este tolerat stă mărturie pentru caracterul pacifist și primitiv al budismului. Ceea ce a acționat drept catalizator pentru răspândirea la scară largă a budismului (care inițial se limita la nordul Indiei) la aproximativ un secol după moartea întemeietorului său a fost activismul Regelui Ashoka, care a condus India în secolul al III-lea î.Hr. Convertirea sa la budism și acțiunile sale misionare ulterioare care au determinat răspândirea acestei religii în întregul subcontinent indian a creat premisele diseminării budismului și în alte țări. Din nefericire, invazia musulmanilor în India, țara originară a budismului, a dus la distrugerea multor temple importante, astfel că secolul al treisprezecelea a adus cu sine un declin al religiei budiste.

▲ Pagodă cu cinci etaje a templului Horyu-Ji. Templele japoneze sunt în general deosebit de solemne, în contrast cu templele impunătoare din Asia de Sud-Est.

În prezent, țările convertite aproape integral la budism sunt Thailanda și Vietnamul. În special Thailanda a fost dominată de budism încă de la convertirea regelui său la această credință și impunerea acesteia ca religie națională. Pe lângă Thailanda și Vietnam, există multe alte țări budiste în Sud-Estul Asiei, precum Myanmar, Laos și Cambodgia. Anterior infiltrării islamismului în Indonezia în secolele XIV-XV, budismul a fost susținut de liderii diferitelor regate de pe insulă, precum Dinastia Shailendra din Java, răspândindu-se în întreg arhipelagul. Din această perioadă ne-au rămas ruinele unor temple magnifice, precum Borobudur în Java și Angkor Wat în Cambodgia.

Sri Lanka a servit ca important punct de legătură pe ruta oceanică spre țările sud-estului Asiei și spre China.

Budismul a fost adus în Sri Lanka în secolul al III-lea î.Hr. de către fiul Regelui Ashoka, Mahindra. Chiar dacă budismul apunea în India, acesta a fost totuși păstrat de dinastia sa.

▲ Pagoda Kouthodo din Mandalay, Birmania cuprinde una dintre cele 729 stele pe care sunt inscrise textele din Tripitaka, culegere canonica a scripturilor budiste Mahayana

Du-te, Bhikku! Răspândește adevărul către toate făpturile vii!

Se spune că prima imagine a lui Buddha a fost realizată la Gandhara, în jurul secolului I î.Hr. Modelul l-ar fi reprezentat o gravură în piatră cu forma piciorului lui Buddha, făcută la data morții sale. Prezența lui Buddha putea fi simțită în amprenta piciorului, aceasta devenind obiect de venerație.

Ca regulă fundamentală, budismul din Sri Lanka și din sud-estul Asiei nu recunoaște niciun alt Buddha. În aceste țări, Buddha este glorificat prin intermediul unor statui gigantice care îl reprezintă, strălucitoare ca aurul. Acestea se află în contrast evident cu credințe precum Bodhisattva, Guan Yin, preponderente în China și Japonia.

Sinteză a modului de gândire est-asiatic

Drumul Mătăsii, care străbătea Asia Centrală, a constituit o altă rută pentru diseminarea budismului în China. Deja în secolul al XIV-lea, întreaga regiune fusese convertită la islam, dar într-o vreme budismul prevala tocmai până la granița cu Iranul. Se crede că leagănul budismului l-a reprezentat regiunea Gandhara din nordul Pakistanului de astăzi. De asemenea, Bazinul Tarim din vestul Dunghaung-ului (în Regiunea Autonomă Xingjiang a zilelor noastre) și vecinătatea sa imediată sunt cunoscute a deține numeroase situri istorice budiste.

Budismul a pătruns în China în timpul dinastiei Han. China a fost marele centru al culturii est-asiatice și a respins această religie din cauza țării de origine, India.

▲ Buddha susținea că nu trebuie să fie venerat, dar ca urmare a sintezei cu credințele indigene, a devenit obișnuit ca statuile lui Buddha să fie decorate și venerate, asemenea unei divinități (templu din Mongolia)

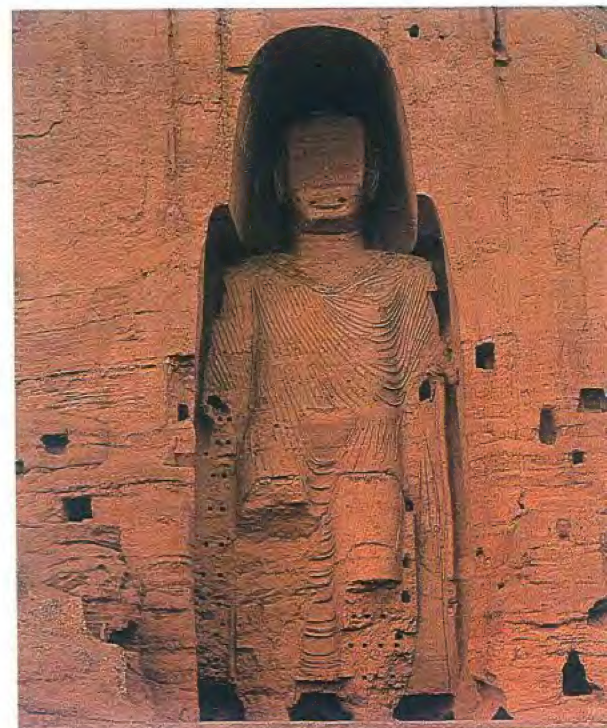
Spre exemplu, dacă se traducea un text budist în chineză, atunci versiunea chineză avea să fie valorizată mai presus de textul original. Cel mai frapant aspect al budismului est-asiatic rezidă în integrarea unor elemente precum teologia daoistă sau smerenia filială confuciană. Budismul zen a devenit atât de larg răspândit în China încât însuși termenul „Zen" a ajuns să semnifice budismul în general. De asemenea, în Japonia, budismul s-a contopit cu credința tradițională, și astfel s-a creat obiceiul Obon. Acesta a devenit un rit budist fundamental pe măsură ce această religie s-a extins în Japonia. Sutra lotus, budismul ezoteric, budismul tărâmului pur, credința în Guan Yin, în iad sau în Arhat demonstrează influența pe care a exercitat-o budismul chinez asupra ramurii japoneze a acestei religii.

Deși Tibetul se află imediat la nord de India, budismul s-a răspândit cu greutate în această zonă din cauza formațiunilor muntoase care o înconjoară. În cele din urmă, budismul a ajuns și în Tibet în secolul al VII-lea, când s-a unit sub Regele Sron-btsan Sgam-po. Tibetul a ajuns sub hegemonia lui Kublai Khan în secolul al XIII-lea, dar, întrucât conducătorii anteriori au transformat budismul în religia națională tibetană, budismul tibetan a supraviețuit și s-a ramificat către Mongolia și China. Budismul a ajuns în Japonia prin Paekche și Koguryo în Peninsula Coreeană, fără însă a găsi un teren deosebit de fertil în Coreea de Sud a zilelor noastre, din cauza tradiției seculare a supremației confucianismului. Regatul lui Silla, care a fost cucerit mai întâi de Paekche și de Koguryo înainte de a uni întreaga peninsulă Coreeană, va adopta la rândul său budismul ca religie națională, făcând din Silla căminul multor călugări budiști de seamă.

În Era Nara, budismul a câștigat popularitate în Japonia ca și manieră de protecție a țării, fiind acceptat drept ceva care ar putea aduce pacea. Budismul și religiile indigene ale Japoniei s-au contopit și diferitele zeități Shinto au fost recunoscute ca manifestări ale bodhisattva. Budismul ezoteric care presupunea adorarea munților sacri, păstrând legăturile cu vechile tradiții Shinto de venerare a naturii, a continuat să se dezvolte în perioada Nara. Mixtura dintre budism și munții sacri și-a găsit expresia în budismul Shingon înființat de Kukai pe Muntele Koya și în budismul Tendai fondat de Saicho pe Muntele Hiei.

▲ Pe măsură ce budismul se răspândea și se contopea cu obiceiurile locale, au luat naștere diferite ceremonii, astfel că în prezent, Buddha este portretizat în diferite moduri (templu din Rangoon, Myanmar).

▲ Budismul este privit frecvent cu dispreț de către religiile care interzic venerarea chipurilor cioplite. Marile statui ale lui Buddha din Bamiyan au fost distruse de extremiștii islamici.

◀ O stupa din templul Wat Phra That Haripunchai din Lamphun, Thailanda. Această țară care și-a desemnat budismul ca religie națională afișează frecvent turnuri decorate cu aur sclipitor.

Kukai și Saicho au jucat un rol esențial în adaptarea budismului la cultura japoneză. Învățămintele lui Saicho (un fost budist Mahayana) au creat bazele diseminării unui budism mirean informal în întreaga Japonie. Percepția că Buddha este omniprezent s-a consolidat, dând naștere astfel budismului mirean unic regiunilor japoneze. De asemenea, Japonia este unica țară în care călugărilor budiști le este permis să se căsătorească.

Astfel, de-a lungul timpului și în diferite țări ale lumii, natura budismului s-a aflat într-o perpetuă transformare. Cu toate acestea, idealul originar al lui Buddha conform căruia omenirea se va elibera de haosul acestei lumi a rămas neschimbat.

Budismul şi activismul pentru pace

Blândețea și pacifismului lui Buddha pot fi deduse din propria sa repulsie față de dezbaterile lipsite de substanță, fapt care este relevat și de activitățile sale pentru oprirea războiului, îndreptate în sprijinul păcii.

▸ Mulți occidentali se orientează acum spre budism pentru a-și regăsi pacea interioară.

Ca majoritatea religiilor lumii, religia budistă este una pacifistă. Colecția de versuri despre practica budistă de zi cu zi, Dhamapada, este relevantă din acest punct de vedere. Veți găsi mai jos, ca exemplu, versul cinci al textului (care conține, în total, 423 versuri):

„Ura nu poate fi stinsă prin ură, ci doar prin dragoste (sau prin lipsa oricărui sentiment de dușmănie). Aceasta este o lege universală."

Statuie supradimensionată a lui Buddha.

100 DE PERSONALITĂȚI

Oameni care au schimbat destinul lumii

BUDDHA

DeAGOSTINI